

Verksamhetsberättelse

inklusive årsredovisning
2011

Innehåll

Tydlighet, uthållighet och mod	4
Året som gick i korthet	6
2011 i ett sammanhang	11
Fokus Vårdförbundet	13
Nolltolerans mot vårdskador	19
Värderingsförändring	27
Professionsidentitet	33
Avtalsarbete och avtalsutveckling	41
Årsredovisning	45
Revisionsberättelse	60

Tydlighet, uthållighet och mod

Min första tid som förbundsordförande har minst sagt varit händelserik. Nytt avtal med SKL och kongress i flera omgångar präglade 2011. Dessutom lyckades vi på ett ännu tydligare sätt än tidigare nå ut med våra budskap, både till beslutsfattare, till media och till allmänheten.

Den grund som kongressen lade för vårt arbete redan 2008 – med vår vision för hälsa och helhet, har 2011 fått en ny påbyggnad i och med de fyra strategier och de tretton kvalitetskriterier som beslutades vid kongressen i september. Det ger oss goda förutsättningar att fortsätta arbetet för att utveckla vår egen organisation så att vi på bästa sätt kan möta krav och behov från framtidens medlemmar.

Fyra strategier för fokus

Våra fyra huvudstrategier för kongressperioden innebär inga stora nyheter. Det handlar om värderingen av vår kunskap och vårt arbete, om säker vård, om hälsosam vårdmiljö och om kompetensutveckling och specialistutbildning. De är alla områden som vi länge arbetat inom. Men vi har gjort dessa val för att hitta tydligt fokus i allt det påverkansarbete som vi ständigt bedriver, på alla nivåer i vården och i samhället. För att nå framgång och lyckas påverka för en förändring är uthållighet och fokus några av våra viktigaste verktyg.

Kvalitetskriterier grund för ny organisation

Kvalitetskriterierna utmynnade ur det organisationsarbete som vi genomförde under förra kongressperioden, kallat Tema Vårdförbundet. I förbundsstyrelsen ville vi istället för att starta en

organisationsförändring med att rita om rutorna i vårt organisationsschema, utgå från medlemmens perspektiv och behov.

Vid kongressen i september beslutades att vi utifrån kvalitetskriterierna ska påbörja det utvecklingsarbete som till nästa kongress ska utmynna i en ny organisation för Vårdförbundet. Vår intention i förbundsstyrelsen är att låta så många förtroendevalda och medlemmar som möjligt komma till tals och bidra i processen.

3 000 vita kors i Visby

En av de viktigaste frågorna på vår agenda är den om en säker vård. Därför gick vi inför Almedalsveckan ut och krävde en nollvision för vårdskador. För att väcka debatt måste man våga utmana. Vårdförbundet satte under politikerveckan i Almedalen upp 3 000 kors vid Visby flygplats. Vart och ett av korsen motsvarar en person som under året avlider på grund av skador som vården orsakat. Inne i Visby ställde vi varje kväll upp 64 kors med förslag på hur vi kan göra vården säkrare. Förslagen handlar om allt ifrån små enkla rutiner, till större strukturella och organisatoriska frågor.

Genomslaget i media blev mycket omfattande och för andra året i rad nominerades Vårdförbundet till utmärkelsen ”hetast i Almedalen”.

Avtal 2011

Det avtal som vi under våren slöt med vårdens största arbetsgivare, Sveriges Kommuner och Landsting, väckte inte direkt några hejarop. Men i det rådande konjunkturläget var det så långt vi kunde komma i förhandlingarna. De viktigaste punkterna för oss i avtalet handlar om värderingen av specialistkunskap och arbetsgivarens ansvar att beskriva en önskvärd lönestruktur för verksamheten.

De första sammanställningarna som gjorts av det faktiska löneutfallet för medlemmarna 2011 är försiktigt positiva i den meningen att vissa grupper fått en bra utdelning i jämförelse med omvärlden. Självklart önskar vi dock att utfallet varit mycket bättre. Vi är långt ifrån rätt värderade i förhållande till vår insats. Nu ska vi utvärdera avtalet noggrant för att vi kunna ta ställning till hur vi går vidare.

Äldrehälsovård för en hållbar framtid

Debatten om äldreomsorg och äldreomsorg har minst sagt varit aktuell under året. Vårdförbundet driver stenhårt frågan om att införa ett nationellt program för äldreomsorg. Vi ser hur förebyggande insatser kan förbättra hälsan rejält för väldigt många äldre. Med relativt små och kostnadseffektiva insatser kan vi minska behovet av vård och öka livskvaliteten för många människor. Yrkesgrupperna inom Vårdförbundet spelar en nyckelroll för att realisera detta. Redan idag bär vi ansvaret för att vi har ett unikt system för hälsovård av till exempel gravida (mödrahälsovården) och barn (barnvårdscentralen och elevhälsan). Vi bidrar gärna med vår kunskap för att utveckla ett liknande system för äldre!

Tuffa utmaningar framför oss

När jag summerar 2011 ser jag med stolthet på hur vi på olika sätt visar kraft, styrka och framtidstro. Vårdförbundet har åter igen satt tydliga spår i samhällsdebatten och i diskussionen om hur man värderar kvinnodominerade grupper med akademisk utbildning.

Jag är stolt över att få vara ordförande i Vårdförbundet. Alla medlemmars stora engagemang ger kraft och näring åt oss som organisation. Det finns en enighet i förbundet om att vi ska fokusera på att jobba för jämställda löner, att rekrytera fler medlemmar och förtroendevalda, samt att stärka kollektivavtalen och dess värde. Vi har tuffa utmaningar framför oss under kommande år och måste därför stå upp med handlingskraft och engagemang. Detta bär vi med oss in i det nya året.

Tack!

Jag vill rikta ett stort tack till alla medlemmar, förtroendevalda och anställda som varit med och bidragit under 2011. Jag hoppas att du finner denna verksamhetsberättelse tillsammans med beskrivningar av alla våra fackliga aktiviteter intressväckande och därmed vill medverka och påverka under 2012.

Sineva Ribeiro

Sineva Ribeiro
Förbundsordförande Vårdförbundet

Året som gick i korthet

Januari

Den nya patientsäkerhetslagen trädde i kraft

Den 16 juni 2010 fattade riksdagen beslut om en ny lag om patientsäkerhet, som ersätter lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (LYHS). Syftet med den nya lagen är främja hög patientsäkerhet så vi kan minska vårdskadorna. För att vården ska bli säkrare ställer lagen krav på att vårdgivarna ska bedriva ett systematiskt och förebyggande patientsäkerhetsarbete och att alla i vården ska bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Under året har Vårdförbundet genomfört många olika aktiviteter för att uppmärksamma medlemmar, förtroendevalda och politiker på innehållet i den nya lagen.

Vårdförbundet startade avtalsblogg

Avtalsbloggen belyste Vårdförbundets förhandlingar med SKL under avtalsrörelsen 2011. Bloggen fungerade som en plattform för diskussion, där medlemmarna kunde bidra med sina frågor och funderingar under avtalsförhandlingarnas gång.

Februari

Paneldebatt om vården

Vårdförbundets ordförande, Anna-Karin Eklund, deltog i en paneldebatt om vården initierad av Socialdemokraternas kvinnoförbund "Ska vi ha vård efter plånbok eller vård efter behov?" Vi måste flytta fokus från sjukvård och behandling till hälsa. "Vi har stora utmaningar idag, inte minst inom äldre vården. Vi måste arbeta mycket mer med förebyggande hälsoarbete. Vi har redan goda system för mödrahälsovård och barnhälsovård. Vi behöver ett liknande system för äldre hälsovården med specialistsjuksköterskor i äldre vård. Jag skul-

le vilja se öronmärkta pengar till äldre vården", sa Anna-Karin Eklund.

Mars

Fortsatt stort lönegap mellan kvinnor och män

Feministiskt initiativ arrangerade ett seminarium om lönesättningen på arbetsmarknaden, och det faktum att lönegapet mellan kvinnor och män fortfarande är konstant. Kvinnor tjänar 85 procent av vad män gör. Det har sett likadant ut i 30 år. Vårdförbundets ordförande medverkade i en av de två paneldebatterna, som handlade om fackens roll. Anna-Karin Eklund konstaterade att akademiskt utbildade kvinnor är samhällets mest strukturellt lönediskriminerade grupp. En soppåkare tjänar mer än en specialistutbildad sjuksköterska med en fyra år lång akademisk utbildning i bagaget.

Etikföreläsning engagerade på studentforum

I slutet av mars hölls studentforum på nationella kansliet i Stockholm. Studerandeombudsmännen tog emot runt 40 studerandemedlemmar till två dagars forum med information, föreläsning och inbjudan till diskussioner. En extern föreläsare, Gill Croona disputerad leg. sjuksköterska talade om ämnet "Etik och bemötande i vården" – ett ämne som engagerar alla Vårdförbundets fyra professioner.

Ekonomiskt stöd till jordbävnings- och katastrofdrabbade Japan

Vårdförbundet skänkte 100 000 kronor till den japanska sjuksköterskeorganisationen JNA för att stödja deras arbete i det jordbävnings- och katastrofdrabbade Japan. Vårdförbundet bidrog även med 20 000 kronor till Röda korsets hjälparbete i Japan.

April

Nytt centralt löneavtal tecknades med SKL/Pacta

Efter en intensiv period med avtalsförhandlingar nådde Vårdförbundet tillsammans med Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund en överenskomst med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)/Pacta om ett nytt centralt avtal. Vårdförbundets kongress samlades den 5 april för att ta ställning till slutbudet. Kongressen sade ja till avtalet som gäller från den 1 april till och med den 31 mars 2013.

Det nya avtalet sätter en större press på arbetsgivaren att arbeta strategiskt för att åstadkomma en önskvärd lönestruktur inom verksamheten. Löneavtalet innehåller konkreta formuleringar om att kompetens och specialistkunskap ska värderas högre vid lönesättningen. Därmed finns också förutsättningar för att öka lönespridningen och höja kollektivets medellöneläge.

Vårdförbundets ordförande deltog i hearing om välfärdsfrågor

Arbetsmarknad, välfärd, miljö- och klimatpolitik diskuterades under en hearing om rättvisa. I paneldebatten om välfärd deltog Vårdförbundets ordförande Anna-Karin Eklund. ”Vi har en bra akutsjukvård. Vi har världens bästa mödravård och BVC. Men vi måste också få till en strukturförändring i vården och ha den bästa vården för de allra mest utsatta med långsiktiga behov”, sa hon.

Maj

Vårdförbundet tilldelades pris för hög organisationsgrad

I början av maj möttes den internationella sjuksköterskeorganisationen ICN på Malta. Vid mötet fick Vårdförbundet och Svensk sjuksköterskeförening tillsammans priset The Membership Inclusiveness/representativeness Award för sin höga organisationsgrad av sjuksköterskor i Sverige. De svenska organisationerna tilldelas guldmedalj för att de representerar över 75 procent av sjuksköterskekåren. Syftet med priset är att uppmuntra medlemsorganisationerna att jobba för att få fler medlemmar och högre organisationsgrad.

SalusAnsvars Vårdpris till röntgensjuksköterska för mobil röntgen

SalusAnsvars vårdpris 2011 gick till Karin Eklund, röntgensjuksköterska och projektledare för mobil röntgen, som fick ta emot 250 000 kronor av socialminister Göran Hägglund på Vårdförbundets kongress i maj. Karin Eklund har som röntgensjuksköterska, klinisk lärare och projektledare på Skånes Universitetssjukhus i Lund, initierat och genomfört Sveriges första mobila röntgen i samarbete med tio kommuner. Mobil röntgen innebär att en röntgensjuksköterska åker ut med en mobil röntgenapparat till exempelvis särskilda boenden och hospice, för att erbjuda röntgenundersökningar i den egna trygga hem-

Karin Eklund vann SalusAnsvars vårdpris 2011 för sitt arbete med mobil röntgen. Priset delades ut av socialminister Göran Hägglund på Vårdförbundets kongress i maj.

miljön, istället för transport till sjukhuset. En utvärdering visar att de mobila enheterna bidrar till en kostnadseffektiv undersökning av hög kvalitet. För exempelvis äldre med stora vårdbehov innebär det att de slipper en påfrestande resa till sjukhus.

Kongress 2011 - del I

Vårdförbundets kongress 2011 var uppdelad på två tillfällen. Den 5 maj var det dags för den första delen. På kongressen samlades 190 ombud från hela landet. Kongressen kunde i år följas via webbsändning. Den stora organisationsöversyn som genomförts under namnet Tema Vårdförbundet avslutades. Sineva Ribeiro valdes till ny ordförande och sju nya ledamöter valdes in i styrelsen.

Barnmorskor firade jubileum

2011 firade Svenska Barnmorskeförbundet 125 år som yrkesförbund och 300 år med utbildade barnmorskor i Sverige. Detta firades bland annat med en jubileumskonferens kallad Reproaktiv hälsa i slutet av maj. Barnmorskeförbundet tog också fram en jubileumsbok om barnmorskeyrket genom tiderna "Barnmorskor - 300 år i livets tjänst".

Juni

Stöd till Ship to Gaza

Vårdförbundet gav sitt stöd till Ship to Gaza 2011. Ship to Gaza har till syfte att bidra med basalt humanitärt bistånd till befolkningen i Gaza. Vårdförbundet är sedan lång tid engagerat för att stärka kollegor och det civila samhället i Palestina. "Blockaden av Gaza är inte förenlig med in-

ternationell folkrätt och den humanitära nödsituationen blir bara värre och värre. Vi vill tydligt visa att vi stödjer befolkningen i Gaza genom denna insats", sade Vårdförbundets förbundsordförande Sineva Ribeiro.

Juli

Välbesökt seminarium om äldrehälsovård

Vårdförbundet arrangerade under Almedalsveckan i juli ett seminarium om äldrehälsovård. Vårdförbundet vill se en äldrehälsovård av liknande modell som de nationella program som idag finns för barn och gravida. Om vi arbetar mer preventivt i vården kan vi i större utsträckning undvika livsstilssjukdomar, beroenden, fallskador, psykisk ohälsa och andra åkommor. Då får befolkningen en bättre hälsa och höjd livskvalitet. Då minskar också behovet av vård och läkemedelsbehandling och mer resurser kan istället satsas där de behövs bäst, t ex multisjuka äldre. Före och efter diskussionerna kunde seminariedeltagarna testa sin hälsa vid olika stationer som bemannades av specialistutbildade sjuksköterskor.

Fokus på vårdskador och löner under politikerveckan i Almedalen

Under politikerveckan i Almedalen hade Vårdförbundet särskilt fokus på vårdskador. Vi satte upp 3 000 vita kors vid Visby flygplats för att uppmärksamma politikerna på att det är dags att ta ett helhetsgrepp för att få en säkrare vård. Dessa kors motsvarade de 3 000 personer som varje år dör av vårdskador. Varje kväll satte Vårdförbundet också upp 64 kors inne i Almedalen med 64

På kongressen i maj valdes en ny styrelse. Sittande, fr v: Pia Arndorff, vice ordförande, Sineva Ribeiro, ordförande och Anna Andersson, vice ordförande. Stående, fr v: Johan Larson, Marianne Hiller, Ann Johansson, Ulrika Nilsson, Jani Stjernström, Annika Wählin, Katarina Johansson och Linda Eklund.

förslag på hur vården kan bli bättre och säkrare om våra yrkesgrupper får använda sin kunskap fullt ut. Under veckans gång fick vi ett bra mediegenomslag och blev en "snackis".

Under Almedalsveckan deltog också förbundsordförande Sineva Ribeiro i ett välbesökt seminarium om fackets roll i ett system med individuell lönesättning. Hon höll inte med om att löneökningar för enskilda individer skulle hålla nere det stora flertalets löner:

"Lön är också en morot för utveckling. Jag tror att vi måste släppa fram dem som vill utvecklas. Att säga att alla skulle ha det lika dåligt är bara ett sätt för våra arbetsgivare att hålla nere lönerna."

Augusti

Vårdförbundet stödde organisationer som arbetar i det svältkatastrofdrabbade östra Afrika

Afrikas horn i östra Afrika är drabbat av den största hungerkatastrofen på flera decennier, som en följd av svår torka, höga matpriser, otillräcklig sjukvård och en långvarig konflikt i Somalia. Både Röda Korset och Läkare Utan Gränser finns på plats i östra Afrika för att hjälpa de miljontals människor som är drabbade av katastrofen. Vårdförbundet skänkte 50 000 kronor vardera till Röda Korset och Läkare Utan Gränser i stöd till svältkatastrofen i östra Afrika.

September

Kongress 2011 - del II

Den 27-28 september var det dags för del två av Vårdförbundets kongress. På kongressen samlades 190 ombud från hela landet som tillsammans med förbundsstyrelsen beslutade om Vårdförbundets strategier för de kommande tre åren. De fyra nya strategierna är:

- Vi väcker en genusdebatt om värderingen av välfärdens kunskapsområden.
- Vi ska arbeta för att kompetensutveckling och specialistutbildning sker inom ramen för anställningen.
- Vi ska utveckla och använda kunskap om hälsoeffekter för en hälsosam vårdmiljö.
- För att uppnå en nollvision för vårdskador ska vi samarbeta med andra.

Även ett nytt idépolitiskt dokument antogs - idén om en hälsosam vårdmiljö.

Palestinsk yrkesorganisation på besök

Vårdförbundets motsvarighet i Palestina, Palestinian National Nursing and Midwifery Association (PNNMA) besökte i september Vårdförbundet. Tillsammans driver organisationerna ett samarbetsprojekt om organisations- och ledarskapsfrågor med mål att PNNMA ska kunna bli medlem i ICN, International Council of Nurses. Några av de frågor som PNNMA arbetar för är att skapa en mer enhetlig utbildning för barnmorskor, att ytterligare förbättra synen på särskilt de kvinnliga sjuksköterskornas arbete samt att få fler sjuksköterskor och barnmorskor att skaffa högre akademisk utbildning.

ICN Workforce i Stockholm

Vårdförbundet var i september värd för det årliga mötet med Workforce forum - den internationella sjuksköterskeorganisationens nätverk för allmänfackliga frågor. Representanter från sjuksköterskeorganisationer i USA, Kanada, Storbritannien, Irland, Japan, Australien, Island och Sverige samlades för att diskutera aktuella frågor och strategier. En av många frågor som stod på agendan

Omröstning under Vårdförbundets kongress i september.

var det ekonomiska läget i världen och hur det har påverkat sjukvården när det gäller bemanning och andra villkorsfrågor. ”Kvaliteten på vården får aldrig bli en ekonomisk fråga. Vi var alla överens om att säker vård alltid ska vara en självklarhet, även om ekonomin för tillfället är osäker”, sade Pia Arndorff, Vårdförbundets vice ordförande. Andra frågor som diskuterades var hur sjukvården påverkas av att allt fler blir allt äldre. Vårdförbundet talade om hur vi ser på morgondagens sjukvård och hur vi vill arbeta.

Oktober

Vårdförbundet deltog i Fairtrade Challenge

Den 19 oktober arrangerades Fairtrade Challenge över hela landet för tredje året i rad. Fairtrade Challenge är en kampanj som anordnas av Fairtrade Sverige. Syftet är att sprida information om och öka konsumtionen av Fairtrade-certifierade produkter. Målet är att en halv miljon människor ska fika med Fairtrade-märkta produkter under en och samma dag. Vårdförbundet har deltagit i Fairtrade Challenge alla tre år. Ett flertal aktiviteter genomfördes hos Vårdförbundet både nationellt och lokalt.

November

Vårdförbundet medlem i europeisk organisation för röntgensjuksköterskor

Vårdförbundet blev under 2011 medlem i den europeiska organisationen för röntgensjuksköterskor, The European Federation of Radiographer Societies (EFRS). EFRS är en organisation som arbetar med att utveckla och stärka röntgensjuksköterskans yrkesroll inom Europa. Genom medlemskapet kommer Vårdförbundet att kunna bilda nätverk genom europeiska samarbeten och få inflytande som är viktigt för professionens utveckling.

Vårdförbundet kritiskt till fotoförbud

Allt fler landsting inför fotoförbud på sina sjukhus. Frågan diskuterades under hösten intensivt i olika medier och Vårdförbundet tog ställning mot ett förbud för fotografering i vården.

Hearingar om god äldrevård

Vårdförbundet och Svensk sjuksköterskeförening bjöd i november in politiker, beslutsfattare, chefer,

förtroendevalda och intresserade av äldrevård till hearingar kring äldrevård på tre platser i landet, Stockholm, Malmö och Göteborg. Temat för hearingarna var omvårdnadsforskningens betydelse för äldrevårdens utveckling. Vårdförbundet ville särskilt synliggöra behovet av specialistkunskap i omvårdnad för en hälsofrämjande vård och omsorg av äldre personer.

Vårdkvalitén - arena för chefer och ledare inom vården

Kvalitetsmässan - Europas största konferens och fackmessa om verksamhets- och samhällsutveckling - hölls i november. Vårdkvalitén är en ny återkommande arena för chefer inom vården som Vårdförbundet har bildat tillsammans med Kvalitetsmässan. Vårdförbundet arrangerade tolv seminarier med syfte att inspirera, motivera och ge energi till de som arbetar som chefer och ledare inom vården. Vården är den mest komplexa organisationen i vårt samhälle. För att leda utvecklingen i en sådan miljö behövs stöd, verktyg och mötesplatser. Genom att bygga systematiska kunskaper och lära av andra går det att leda för förbättring.

December

Vårdförbundet besökte Lesotho Wellness-center

Vårdförbundets ordförande besökte i december Wellness-center i Lesotho, ett projekt som Vårdförbundet är med och stöder. Centret arbetar med att förebygga HIV/AIDS och tuberkulos hos hälsovårdsarbetare. Förutom mottagning och behandling genomför centrets personal utbildningar för berörda och deras anhöriga. Idag finns det sex stycken Wellness-center i södra Afrika.

Karriärmöjligheter inom vården för disputerade

Vårdförbundet och Medical Management Center vid Karolinska Institutet bjöd i december in forskarstuderande, chefer och ledare i vården och på högskolor och universitet till ett seminarium om vilka möjligheter det finns till fortsatt karriär inom vården för den som har disputerat.

2011 i ett sammanhang

År 2011 var ett kongressår. Kongressen 2011 valde en ny förbundsstyrelse, bekräftade våra idédokument, beslutade om kvalitetskriterier för framtida organisation och antog nya strategier för kommande period.

Kongressperioden 2008-2011

Kongressen 2008 enades om en gemensam vision för Vårdförbundet - Vår vision för hälsa och helhet 2018, med det övergripande målet att: "Vårdförbundet är den kollegiala mötesplatsen och självklara organisationen för legitimerade barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgen-sjuksköterskor, sjuksköterskor och studenter inom respektive utbildning."

Visionen är den långsiktiga kompass som ligger till grund för Vårdförbundets politik och viljeinriktning. Vi har under 2011 fått fortsatt stöd för våra idéer och det sätt på vilket vi presenterar vår vision.

Kongressen 2008 beslutade om tre strategiska områden för kongressperioden 2008-2011. Dessa tre strategiska fokusområden är: Säker vård, Profession och Villkor.

Till 2011 års kongress lämnade de lokala avdelningarna en summering av arbetet med dessa. Förbundsstyrelsens beslutade mål för 2011 var desamma som fanns för 2009 och 2010.

- Vi i Vårdförbundet arbetar för en nolltolerans mot vårdskador.
- Vi i Vårdförbundet väcker en samhällsdebatt om värderingen av välfärdens kunskapsområden.
- Vi i Vårdförbundet stärker våra professioners identitet.

Arbetet med dessa politiska mål har skett både nationellt och lokalt.

Kongress 5 maj och 27-28 september 2011

Kongress 2011 genomfördes vid två tillfällen i Stockholm, efter beslut av förbundsstyrelsen, i

samråd med förbundsrådet, utifrån erfarenheterna från 2008 då vi också hade en delad kongress.

Den första kongressdagen avhandlades historiken för kongressperioden. Därmed avslutades den stora organisationsöversyn som genomförts under namnet Tema Vårdförbundet. Den 5 maj valdes Sineva Ribeiro till ny ordförande och sju nya ledamöter valdes in i styrelsen.

Det fortsatta arbetet mot Vision 2018 för hälsa och helhet var den övergripande frågan då kongressen fortsatte i september. Flera av de politiska dokument som var aktuella redan vid kongressen 2008 bekräftades; den lönepolitiska idén, den utbildningspolitiska idén, idén om vården och idén om vårdens ledarskap. Även ett nytt idépolitiskt dokument antogs - idén om en hälsosam vårdmiljö.

Ett resultat av Tema Vårdförbundet var att kongressen nu kunde ta ställning till kvalitetskriterier för en framtida organisation.

En viktig uppgift för kongressombuden var att ta ställning till de strategier som under kongressperioden 2011-2014 ska styra i riktning mot visionen. De nya strategierna är:

- Vi väcker en genusdebatt om värderingen av välfärdens kunskapsområden.
- Vi ska arbeta för att kompetensutveckling och specialistutbildning sker inom ramen för anställningen.
- Vi ska utveckla och använda kunskap om hälsoeffekter för en hälsosam vårdmiljö.
- För att uppnå en nollvision för vårdskador ska vi samarbeta med andra.

Fokus Vårdförbundet

“Inte bara medlemsperspektiv utan även medlems perspektiv.”

I arbetet med att beskriva värdet i medlemskapet blev det en självfråga om vad det egentligen innebär att ha ett medlemsperspektiv. Det blir alltför lätt organisationens medlemsperspektiv och alltför sällan medlems perspektiv.

Värdet i medlemskapet ska förstärkas, Vårdförbundets uppdrag ska bli tydligare och kommunikationen ska utvecklas och stärka våra möjligheter att påverka. Under våren slutfördes den organisationsöversyn som pågått sedan kongressen 2008. Det har handlat om en långsiktig process som involverat många och som gällt mer än att göra förändringar inom dagens organisation. Frågan har prövats om behovet av en helt ny organisation.

Tema Vårdförbundet

Under året genomfördes kongressperiodens sista nationella mötesplats med Tema Vårdförbundet. På tre konferensplatser träffades samtidigt cirka 120 förtroendevalda ledare under rubriken ”ett förbund”. Då gjordes en sammanfattning av det arbete med kvalitetskriterier som skett genom tidigare nationella mötesplatser, fokusgruppsintervjuer och webbdialog med kongressombud. En summering av Tema Vårdförbundet inför kongressen och en diskussion om det framtida ledarskapet inleddes.

Facket förändras

Vårdförbundet har även under 2011 deltagit i ”Facket förändras” som drivs gemensamt av TCOs medlemsförbund. Syftet är att förändra bilden av de fackliga organisationerna och synliggöra medlemskapets värde främst för unga och välutbildade.

Facket förändras ska bidra till att öka organisationernas attraktionsvärde och i och med det till att behålla eller öka organisationsgraden och på lång sikt bidra till att stärka den svenska modellen på arbetsmarknaden. För detta krävs såväl att facket förändras som att bilden av facket förändras.

2011 - kongressår

Som en förberedelse för kongressen arrangerades regionala mötesplatser där kongressombud och ersättare fick en möjlighet att påbörja diskussioner kring vilka områden som ska behandlas under kongressen. Ombuden fick också mer information om kongressens uppgift och hur processen fortsatt kommer att gå till. Sammanlagt genomfördes sex regionala mötesplatser.

Kongresshandlingar visades publikt på Vårdförbundets webbplats och det genomfördes också webbdialoger med kongressombuden såväl inför kongressdagen den 5 maj som inför kongressens andra del den 27-28 september. Vid bägge tillfällena gick det också att följa mötena genom webbsändningar. 2011 års kongress hade ett stort antal frågor att hantera och för att inte forcera diskussionen om viktiga framtidsfrågor för Vårdförbundet valde ombuden att låta förbundsstyrelsen kalla till en extra kongress i januari 2012, för att där behandla de frågor som inte hanns med.

2011 hann vi även med att genomföra en avtalskongress den 5 april. Ombuden tog då ställning till och godkände det slutbud om avtal med Sveriges Kommuner och Landsting/Pacta som förhandlats fram.

Vi ska bli fler

Vårdförbundet har under 2011 startat medlemsrekryteringsprojektet "vi ska bli fler". Målet för projektet är den självrekryterande organisationen, där Vårdförbundet är den kollegiala mötesplatsen och självklara organisationen för legitimerade barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgen-sjuksköterskor, sjuksköterskor och studenter inom respektive utbildning.

Syftet med projektet är att med fokus på lokala behov och förutsättningar skapa en organisation och innehåll för Vårdförbundets medlemsrekrytering. Projektet drivs genom förbättringsmetodik och involverar studerandeverksamheten i alla aktiviteter.

Kartläggningen av lokalavdelningarnas rekryteringsarbete och analys av frågeställningar i förstudien visar att vi behöver utveckla tydligare rutiner och handlingsplaner för hur vi ska bedriva ett effektivt rekryteringsarbete. Vi behöver också utveckla redskap och styrning för att kunna arbeta effektivt med medlemsrekrytering och följa medlemsutvecklingen.

Under hösten har medlemsrekrytering varit tema på inspirationsseminarier för studerandansvariga, för chefer och ledare samt för forskare. Förbättringsarbeten har startats i dessa grupperingar och nya steg har tagits för att Vårdförbundet ska bli den kollegiala mötesplatsen.

Ett antal inspirationsmöten har även hållits med lokala avdelningar runt om i Sverige. Många goda exempel har då kommit fram som kan drivas vidare som förbättringsarbeten för hela landet.

Projektet ska särskilt prioritera förbättringsarbetet för nya i yrket. Denna process har nu startats tillsammans med avdelning Dalarna och Uppsala och planeras vara färdig i slutet av februari 2012. Avdelningarna ska kunna erbjuda samma aktiviteter till alla nya i yrket under 2012.

Projektet har även arbetat med att anlita förtroendevalda som rekryteringscoacher, vilkas uppgift är att inspirera, driva förbättringsarbeten samt genomföra och pröva olika former av rekryteringsaktiviteter runt om i landet.

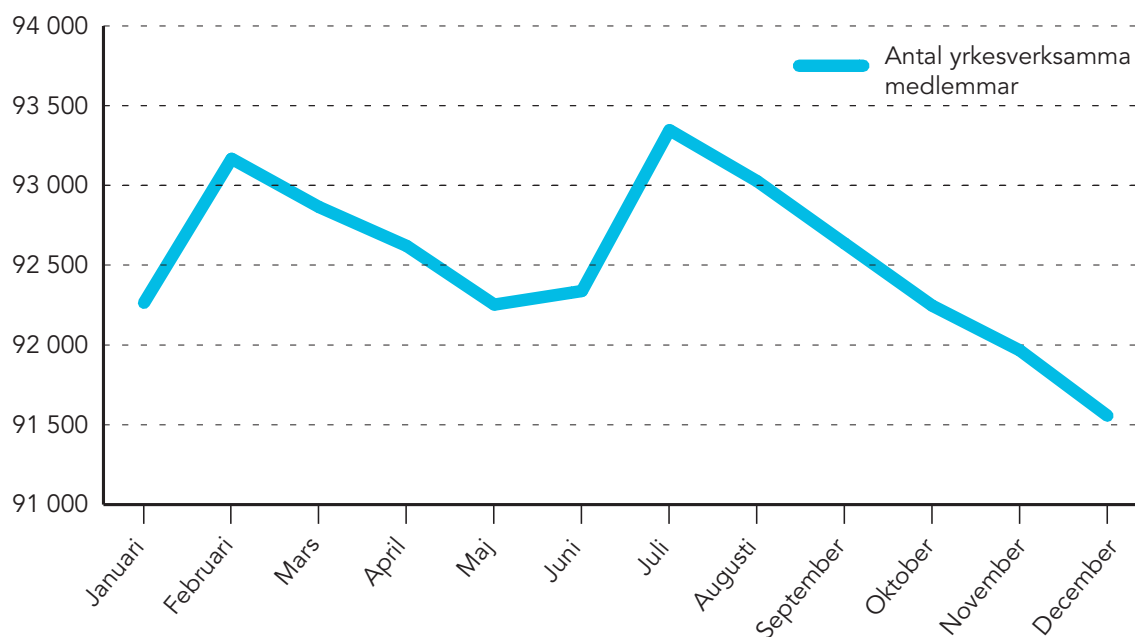
Ett nytt sätt att presentera medlemsstatistiken har utarbetats vilket innebär en möjlighet till snabb uppföljning av aktiviteter.

Antalet medlemmar stiger långsamt

Medlemsutvecklingen går svagt uppåt med en ökning av studerandemedlemmar och pensionärsmedlemmar. Antalet yrkesverksamma medlemmar fortsätter dock sakta att minska, men med den positiva och långsiktiga satsning som Vårdförbundet gör i medlemsrekryteringsprocessen hoppas vi kunna vända den trenden.

Många av Vårdförbundets lokala avdelningar arbetar på olika sätt för att få studerandemed-

Vårdförbundets medlemsutveckling 2011 per månad för yrkesverksamma medlemmar

Vårdförbundets medlemsantal per 2011-12-31 fördelat efter medlemskategori och yrke

Medlemskategori	Barn- morskor	Biomedicinska analytiker	Röntgen- sjuusköterskor	Sjuk- köterskor	Övriga	Totalt Vårdförbundet
Yrkesverksamma	4 830	5 442	2 462	78 794	12	91 540
Studerande	0	411	302	7 868	0	8 581
Pensionerade	488	464	121	7 626	1	8 700
Anställda, ej förhandlingsbara	63	61	7	841	0	972
Ej anställda	83	111	25	1 656	0	1 875
Totalsumma	5 464	6 489	2 917	96 785	13	111 668

Vårdförbundets medlemsantal per 2011-12-31 fördelat efter medlemskategori och kön

Medlemskategori	Kvinnor Antal	Kvinnor %	Män Antal	Män %	Totalt Vårdförbundet
Yrkesverksamma	83 329	91,0	8 211	9,0	91 540
Studerande	7 473	87,1	1 108	12,9	8 581
Pensionerade	8 410	96,7	290	3,3	8 700
Anställda, ej förhandlingsbara	845	86,9	127	13,1	972
Ej anställda	1 747	93,2	128	6,8	1 875
Totalsumma	101 804	91,2	9 864	8,8	111 668

lemmar att stanna kvar som medlemmar även efter studieperioden och det efterföljande halvår som medlemsavgiften är reducerad. Bland annat kontaktas medlemmar som varit yrkesverksamma i fem månader per telefon eller genom ett möte, dessutom sänds informationsmaterial ut tillsammans med ett personligt brev.

Lokalavdelningarna ordnar träffar, utbildningar och temadagar riktade till specifika grupper; för de privatanställda görs särskilda insatser i syfte att engagera fler medlemmar för förtroendeuppdrag, chefer erbjuder ledarskapsutbildningar i internt form och medlemmar från de olika yrkesgrupperna bjuds in till exempelvis arbetsplatsförlagda lunchmöten med korta föreläsningar om varierande ämnen.

Medlemsundersökningar ger kunskap om medlemmarnas arbetsförhållanden

Under 2011 genomförde Vårdförbundet en medlemsundersökning med syfte att öka kunskapen om medlemmarnas arbetsförhållanden, fritid och hälsa. Totalt deltog 3 785 medlemmar i undersökningen, varav de flesta var fast anställda, endast en liten grupp hade en tidsbegränsad anställning.

Ytterst få visade sig vara egenföretagare. Omkring 60 respektive 40 procent arbetar hel- och deltid.

Generellt sett är medlemmarna mer nöjda när de jobbar deltid än heltid. Det vanligaste är att de vill förändra sin arbetstid genom att gå ner i tid. Majoriteten av medlemmarna har arbetat många år inom sitt yrke och har arbetat länge på samma arbetsplats. Nästan hälften av medlemmarna är barnfamiljer och var tredje medlem har vuxna barn som inte längre bor hemma. Drygt en av tio medlemmar som delar hushåll med en partner är också den enda yrkesarbetande i hushållet.

En övervägande del uppger att de har en god och stabil ekonomi men att de ändå kan känna en viss oro för framtiden. Den största anledningen till att Vårdförbundets medlemmar valde sitt yrke var att få arbeta med och hjälpa andra människor. Därtill tycker också medlemmarna att de har ett omväxlande arbete.

Medlemspanel för direktkommunikation med medlemmarna

Under året har Vårdförbundet rekryterat en medlemspanel i syfte att få ett verktyg för direkt kommunikation med medlemmarna. En medlemspanel ger en ökad möjlighet till att snabbt och effektivt

testa politiska budskap och att kunna undersöka vad medlemmarna tycker i olika frågor samt hur de har det på sina arbetsplatser. En medlemspanel kan därför utgöra ett värdefullt komplement till den dialog som Vårdförbundet för med sina medlemmar på andra sätt.

Under hösten slutfördes rekryteringen som i första skedet består av drygt 3 000 medlemmar som representerar hela den yrkesverksamma medlemskåren sett till ålder, yrke och geografisk hemvist. Avsikten är att deltagarna ska sitta i panelen i cirka ett år.

Paneldeltagarna får via webbenkäter svara anonymt på frågor som rör deras arbetssituation, vad de tycker om Vårdförbundet och vilka förväntningar de har på Vårdförbundet i framtiden. Tanken är att frågesvaren ska vara vägledande för Vårdförbundets verksamhetsplanering, framförallt vad gäller påverkansarbetet men även för Vårdförbundets interna arbete.

Under hösten genomfördes en första undersökning i medlemspanelen, med fokus på diskussionen om heltids-/deltidsarbete. Vårdförbundet ville veta hur många av medlemmarna som arbetar deltid trots att de har en heltidstjänst, samt även försöka få reda på skälen till detta. Undersökningen visade att den främsta orsaken till att de kvinnliga medlemmarna arbetar deltid är att de annars har svårt att få tiden att räcka till för familj och vänner. Samma skäl gäller till viss del även de manliga medlemmarna, men männen anger också i högre utsträckning andra orsaker som till exempel föräldraledighet.

Stärkt kommunikation med medlemmar, medarbetare och media

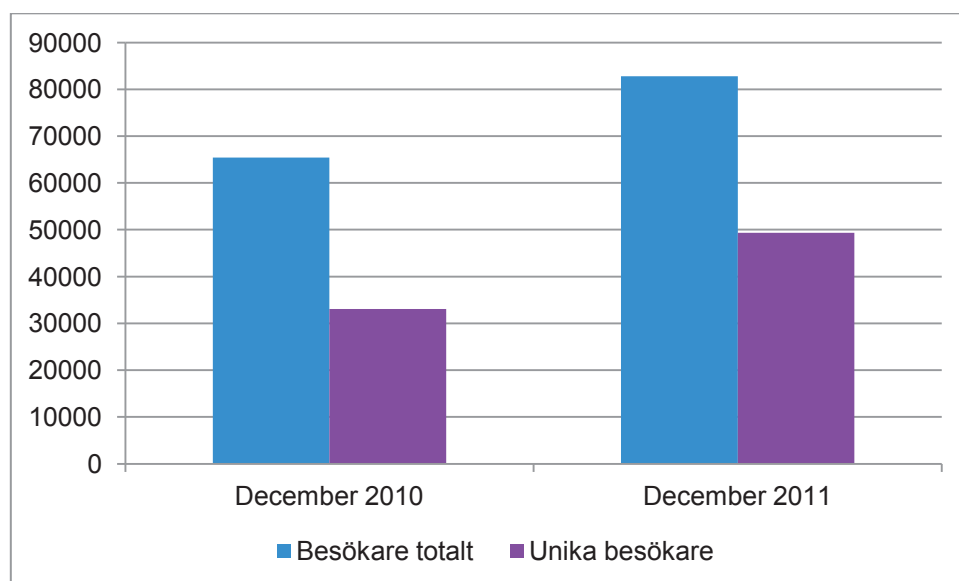
Under året har arbetet med att utveckla och stärka Vårdförbundets kommunikation fortsatt utifrån den av förbundsstyrelsen beslutade kommunikationsstrategin. Målet är att medlemmarna ska uppfatta Vårdförbundet som en kollegial mötesplats och en partner i yrkeslivet, som ger inspiration och stöd både när det gäller profession och arbetsliv.

Webbplatsen är navet i kommunikationen. Här ska medlemmarna få tillgång till nyheter, debatt, all relevant information och själva kunna delta i dialog, ge kommentarer och lägga förslag. Under året har vi kontinuerligt ökat besökstalen jämfört med föregående år. I december 2011 var antalet unika besökare 49 377 jämfört med 33 065 i december 2010.

Genom att webbplatsen är basen för all kommunikation - även för förbundstidningen Vårdfokus - underlättar det för medlemmarna att vara uppdaterade. Här kan medlemmarna följa och medverka i opinionsbildningen, delta i aktiviteter i sociala medier, anmäla sig till kurser och konferenser, söka stipendier, ta del av medlemserbjudanden och beställa trycksaker och profilprodukter.

Via webbplatsen har medlemmarna kunnat följa direktsändningar av kongressens båda delar i maj och september, och communityt Vårdsnack har använts som diskussionsforum för kongressombuden mellan kongressstillfällena och inför den kommande extrakongressen 2012.

Antalet besökare på Vårdförbundets webbplats i december 2010 resp. 2011

I den fortlöpande utvecklingen av webbplatsen har en mobilanpassning genomförts. En ny webbshop har tagits fram som kommer att ersätta den gamla medlemsbutiken under nästa år. En särskild satsning har inletts för att utveckla lokalavdelningarnas webbsidor så att medlemmarna kan få samma kvalitet och service oavsett var de bor och jobbar.

Efter sommaren startades ett månatligt elektroniskt nyhetsbrev som via e-post går till alla medlemmar. Brevet tar upp aktuella yrkes- och avtalsfrågor och puffar för olika medlemserbjudanden, allt med länkar till webbplatsen.

Parallellt med utvecklingen av webbplatsen har vi under året fortsatt byggandet av Vårdförbundet som kommunikativt varumärke genom en genomtänkt exponering av logotypen, en etablerad grafisk profil, tydliga opinionsmässiga budskap och enhetligt, professionellt uppträdande på mässor och utställningar, i trycksaker och profilannonsering och i andra sammanhang där Vårdförbundet exponeras.

En avgörande del för att nå framgång i opinionsarbetet är att vara synlig i medierna. Under året har Vårdförbundets synlighet ökat, både i riks- och lokalmedier. För att ytterligare stärka mediarbetet har en utbildningsinsats för lokalavdelningarnas styrelser dragits igång. Under andra

halvåret har sex lokalavdelningar fått medieutbildning, en satsning som fortsätter under 2012.

Som stöd i påverkansarbetet har material i omgångar tagits fram inom ramen för Fullt ut-konceptet. En 85-kronorssedel togs fram i början av året inför avtalsförhandlingarna med SKL och kommer att användas även fortsättningsvis, som illustration av genusgrundade löneskillnader. Under årets Almedalsvecka lyftes frågan om säker vård genom 3 000 kors vid Visby flygplats. Korsen restes för att hedra dem som årligen avlider av vårdrelaterade orsaker. Korsen kom också till användning lokalt under aktivitetsveckan v. 47, då huvudnumret var tidningen Vårdens Nyheter, en dagstidning fylld av goda nyheter utifrån att Vårdförbundets vision 2018 till stora delar blivit verklighet.

Som ett led i att öka kännedomen om Vårdförbundets medlemsyrken har nytt material färdigställts till samtliga yrkesdagar. De biomedicinska analytikerna har under året uppmärksammats genom särskilda aktiviteter. En knapp-tävling genomfördes via internet i december, där medlemmar fått föreslå texter till knappar. De tre som fick flest röster trycktes upp – vann gjorde texten "Jag ♥ mitt labb!"

I arbetet med att säkerställa att Vårdförbundets profilprodukter lever upp till miljökrav, Fair trade och acceptabla arbetsvillkor har produktionen granskats vid besök i Hong Kong och Kina.

För Vårdförbundets interna kommunikation togs i mars ett nyutvecklat intranät i bruk.

Vårdförbundets webbplats mobilanpassades under slutet av 2011. På den mobila webbplatsen finns information om bl a lön och kollektivavtal samt kontaktuppgifter och Vårdförbundets kalendarium.

Vårdförbundet miljödiplomerat

Som ett steg mot Vårdförbundets långsiktiga mål inom miljöområdet som beskrivs i Vårdförbundets Vision 2018: "Samhället är ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart" har Vårdförbundet miljödiplomerats under året. Detta innebär bland annat att Vårdförbundet har antagit en miljöpolicy och att ett väldokumenterat och strukturerat miljöarbete har upprättats. En gång per år genomförs en extern revision då miljöarbetet och dokumentationen granskas. För att diplomaten ska förnyas krävs det att all dokumentation upprätthålls och att nya mål för ständiga förbättringar inom miljöområdet sätts och uppnås. Omtanken om miljön ska vara en självklar del i verksamheten som alla kan bidra till. Exempel på åtgärder som genomförts är; att samtliga flygresor klimatkompenseras, att resepolicy och upphandlingspolicy har uppdaterats med miljöriktlinjer och att endast el märkt med Bra Miljöval köps in.

Nolltolerans mot vårdskador

Vi i Vårdförbundet arbetar för en nolltolerans mot vårdskador.

Vårdförbundet arbetar för att bidra till att antalet undvikbara vårdskador minskar och för att skapa en säkerhetskultur i vården. Det ska synas att de yrkesgrupper som finns i Vårdförbundet har den unika kunskap som krävs för att öka säkerheten i vården. Patientsäkerhet, såväl som en god vårdmiljö och ett hälsosamt yrkesliv är en självklar del i framtidens vård. Säker vård, professionsidentitet och villkor hör ihop och skapar förutsättningarna för den vård vi bedriver och hur vi möter patienterna utifrån ett individperspektiv. I följande avsnitt beskrivs det arbete som under året bedrivits både nationellt och lokalt, enskilt och i samverkan med andra, för att främja en säker vård och komma närmare målet om nolltolerans mot vårdskador.

3 000 vita kors i Visby

Varje år dör 3 000 människor på grund av brister i vården. Trots den höga siffran finns inget nationellt samordnat handlingsprogram, eller någon uttalad nollvision för vårdskador. Vårdförbundet ville under Almedalsveckan 2011 uppmärksamma politikerna på att det är dags att ta ett helhetsgrepp för att få en säkrare vård och i möjligaste mån undvika skador och död. Därför satte vi upp 3 000 kors vid Visby flygplats. En aktion som väckte starka känslor och fick stor uppmärksamhet i såväl traditionell som social media.

Inne i Almedalen placerades varje kväll 64 kors, vilket motsvarar antalet döda under Almedalsveckan. Vart och ett av korsen hade ett kort med

Vårdförbundet ville under Almedalsveckan 2011 uppmärksamma politikerna på att det är dags att ta ett helhetsgrepp för att få en säkrare vård och i möjligaste mån undvika skador och död. Därför satte vi upp 3 000 kors vid Visby flygplats.

ett konkret förslag på hur man kan göra vården bättre, säkrare och billigare.

Ny patientsäkerhetslag

Den 1 januari 2011 trädde den nya patientsäkerhetslagen i kraft. Vårdförbundet deltog aktivt i arbetet med att ta fram den nya lagen. En viktig förutsättning för att utveckla säkerhetskulturen i en verksamhet är att all personal har kunskap om och kan tillämpa de regelverk som finns om säker vård. Under året har ett flertal föreläsningar och utbildningstillfällen genomförts för medlemmar och förtroendevalda i Vårdförbundet. En erfarenhet från föreläsningarna är att det fortfarande finns en stor kunskapsbrist i vården om patientsäkerhetslagen och annan reglering som syftar till säker vård. Socialstyrelsen presenterade i december en tillsynsrapport om vårdgivarnas patientsä-

kerhetsarbete som bekräftade att kunskapen om regelverket är låg hos vårdgivare och personal på alla nivåer i hälso- och sjukvården.

På lokal nivå har många initiativ tagits till att informera olika grupper om den nya lagen och vad den innebär; bland annat har Vårdförbundet Östergötland hållit möten med chefer om patientsäkerhet i samverkan med landstingets patientsäkerhetsenhet. Medlemmar, förtroendevalda och studenter har på många platser i landet kunnat delta i informationsträffar och temadagar där patientsäkerhetslagen stått på agendan.

Hälsosam arbetstidsförläggning ger säkrare vård

Vårdförbundet har uppmärksammat frågan om samband mellan arbetstidens förläggning och riskerna som uppstår för såväl vården som för

Trots att rast och dygnsvila är en lagstadgad rättighet är det ingen självklarhet inom hälso- och sjukvården. Under året spreds Vårdförbundets Ta rast-kampanj runt om i landet.

individens hälsa. Trots att rast och dygnsvila är en lagstadgad rättighet är det ingen självklarhet inom hälso- och sjukvården. Det riskerar både patient-säkerheten och personalens hälsa. Ofta saknas en samlad analys av hur exempelvis arbetstidsför-läggning och arbetstidsmått påverkar säkerheten och antalet undvikbara vårdskador.

Under året spreds Vårdförbundets Ta rast-kampanj runt om i landet. Flera medlemsunder-sökningar om arbetstid har också genomförts av våra lokala avdelningar. Man har ställt frågor om deltid/heltidsarbete, raster, bemanning, dygns- och veckovila samt arbetssituation under sommar-perioden. En webbaserad arbetstidstävling genom-fördes i syfte att medlemmarna aktivt skulle söka fakta och information om arbetstid på Vårdför-bundets webbplats. På ett annat håll utlystes en tävling om uttag av rast mellan olika arbetsplatser i länet. I Kalmar genomfördes nattvandringar på olika arbetsplatser för att uppmärksamma sjuk-sköterskor som arbetar på natten.

Det finns lokala projekt kring hälsosamma arbetstider, bland annat har Vårdförbundet avdel-ning Skåne tillsammans med Region Skåne startat ett projektarbete som utgår ifrån hälsoaspekten i arbetstidsförläggning. Med utgångspunkt i en workshop, kallad Trötter, har man i Västra Götaland skapat en arbetsgrupp med medlemmar och arbetsgivare som tillsammans arbetar för en hälsosam arbetstidsförläggning. Lokalavdelningen i Norrbotten har träffat uppgörelser med Lands-tinget när det gäller arbetstidsförkortning.

Tid för reflektion för dagligt lärande och höjd vårdkvalitet

Redan under 2009 inleddes vårt långsiktiga arbete för en nolltolerans mot vårdskador med kampan-jen Reflekterande samtal. Syftet med kampanjen är att sprida kunskap om reflektion som metod för dagligt lärande för att öka säkerheten och höja kvaliteten i vården och på sikt bygga en säkerhets-kultur. Reflekterande samtal ger effekt om de genomförs regelbundet och följs upp på arbets-platsträffar. Våra uppföljningar visar att reflekte-rande samtal som metod för att öka säkerheten i vården har fått ett starkt stöd hos medlemmarna. Däremot upplever man att det ofta inte avsätts tid för reflekterande samtal. Under 2011 har informa-tionsmaterialet omarbetats och tryckts i en stor upplaga. Fortsatt stor efterfrågan på materialet visar att frågan lever och har blivit en del av för-bundets löpande arbete. Diskussioner om reflekte-rande samtal ingår redan i många av Vårdförbun-dets utbildningar för förtroendevalda.

Snabbspår till rätt vårdnivå

Än så länge har långt ifrån alla landets akutsjuk-hus infört så kallade snabbspår – där patienten undersöks av ambulanspersonalen och beroende på diagnos slussas förbi akuten direkt till rätt vårdnivå. De tillämpar inte best practice, något som Vårdförbundet arbetar för att fler verksamhe-ter ska använda sig av. Att inte tillämpa snabbspår och därmed orsaka längre vårdtid, mer lidande och sämre prognos för patienten beror på att kom-muner och landsting har svårt att lära av varandra men även till viss del på att våra professioners kunskap inte godkänns.

Mobil röntgen möjliggör undersökning i trygg hemmiljö

En annan verksamhet som minskar behovet av vårdplatser är mobil röntgen, vilket innebär att en röntgensjuksköterska åker ut med en mobil rönt-genapparat till exempelvis särskilda boenden och hospice, för att erbjuda röntgenundersökningar i den egna trygga hemmiljön, istället för transport till sjukhuset. En utvärdering visar att de mobila enheterna bidrar till en kostnadseffektiv under-sökning av hög kvalitet. De skapar också trygghet för vårdtagaren och sparar resurser. För exempel-vis äldre med stora vårdbehov innebär det att man slipper en påfrestande resa till sjukhus.

Nationell läkemedelsstrategi för säkrare läkemedelshantering

Frågan om säker läkemedelshantering har ak-tualiserats genom flera uppmärksammade fall av felmedicinering samt den stora kostnaden för vårdskador orsakade av felmedicinering. Un-dersökningar visar på att cirka 10-15 procent av samtliga inläggningar på sjukhus och upp till en tredjedel av alla inläggningar av patienter med ickekirurgiska åkommor orsakas av läkemedels-relaterade problem. Det handlar alltså om mycket lidande för patienterna och miljarder kronor i ex-tra vårdkostnader. Under våren har Socialdepar-tementet tagit fram en nationell läkemedelsstra-tegi för att möta dessa och andra problem inom läkemedelsområdet. Vårdförbundet har deltagit i en referensgrupp och vid två hearingar för att påverka strategin.

Inom Samverkan för Säker Vård (tidigare Nationella nätverket för patientsäkerhet) har Vårdförbundet deltagit i ett projekt för att öka patientsäkerheten genom ändrad utformning av läkemedelsförpackningar så att förväxlingsrisker kan minskas. Efter remissbehandling finns nu ett förslag som kommer att testas i ett pilotprojekt.

För att öka tempot i arbetet med att ta fram fungerande IT-stöd för läkemedelsanvändning hos äldre avsatte regeringen 25 miljoner kronor för 2011 som en del i äldresatsningen. En styrgrupp där Vårdförbundet har varit med har under hösten arbetat med att prioritera åtgärder för bland annat förbättrat stöd till förskrivare samt utarbetat en handlingsplan för 2012–2014.

Stickskyddade produkter för att förebygga blodsmitta

EU-parlamentet har beslutat om ett direktiv rörande stick- och skärskador som senast i maj 2013 ska ha överförts till en nationell lagstiftning som samtliga medlemsländer förväntas följa. Det innebär att man måste se över befintliga rutiner, satsa på personalutbildning samt gå över till att använda stickskyddade produkter. Vårdförbundet deltog i The 2nd European Biosafety Summit i Dublin i juni. På mötet diskuterades hur arbetet med implementeringen av direktivet fortskrider i Europa. I Sverige håller Arbetsmiljöverket i implementeringsarbetet som inleddes våren 2011 i form av en hearing där Vårdförbundet deltog. Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrift är, som Vårdförbundet ser det, inte tillräckligt tydlig när det gäller arbetsgivarens skyldighet att tillhandahålla stickskyddade produkter om det finns risk för blodsmitta. Vårdförbundet menar att

direktivet gör att Arbetsmiljöverket kan förtydliga kraven så att arbetsgivaren alltid blir skyldig att tillhandahålla stickskyddade-/säkerhetsprodukter om sådana finns tillgängliga på marknaden.

Upphandlingen av stickskyddade produkter ökar men krafttag måste tas för att så snabbt som möjligt fasa ut konventionella produkter och ersätta dem med stickskyddade produkter. Vårdförbundet har påbörjat en inventering av hur landstingens upphandling ser ut när det gäller detta. Det är självklart viktigt att säkerställa att ett stickskydd faktiskt fungerar när det ska användas. Swedish standards institute har publicerat den svenska standarden ”Skydd mot stick och skärskador – krav och testmetoder – skyddsfunktion för stickande och skärande produkter av typ injektionsnålar, introducers för katetrar och nålar för blodprovstagnation.” Vårdförbundet har aktivt medverkat i detta arbete. Det är också viktigt att informera om riskerna. Vårdförbundet höll i samarbete med ett företag, som tillverkar medicinsk-teknisk utrustning ett symposium där aktuell forskning och vetenskap på området stick- och skärskador inom hälso- och sjukvården redovisades.

E-hälsa - informationshantering i vården

Kommunikation och brister i kommunikation och dokumentation är en av de vanligaste orsakerna till vårdskador. För att skapa förutsättningar för

Vårdförbundet höll ett symposium där aktuell forskning och vetenskap på området stick- och skärskador inom hälso- och sjukvården redovisades.

en god och säker vård är informationshanteringen i vården därför en nyckelfråga. Vårdförbundet deltar aktivt i det arbete som sker nationellt bland annat i socialdepartementets samrådsgrupp för nationell e-hälsa. Under 2011 var den viktigaste frågan att driva på genomförandet av nationell e-hälsa – strategin för tillgänglig och säker information inom vård och omsorg.

De områden som Vårdförbundet särskilt har uppmärksammat är: IT-systemens användbarhet och behovet av mer och bättre utbildning i e-hälsa för nuvarande och blivande vårdpersonal samt invånarnas tillgång till sin vårdinformation och andra e-hälsotjänster.

På den årliga e-hälsokonferensen Vitalis ordnade Vårdförbundet tillsammans med andra organisationer ett seminarieblock under rubriken ”användbara vårdIT-system- hur får vi det? Utgångspunkten var den stora användarundersökningen Vård IT-kartan 2 som Vårdförbundet genomförde 2010 tillsammans med andra fackliga organisationer inom vården och användarorganisationen UsersAward. Användbarhetsfrågorna har kommit alltmer i fokus som ett problem inte bara för personalen utan även för patientsäkerheten.

I Almedalen arrangerade Vårdförbundet tillsammans med Norrbottens läns landsting tre välbesökta seminarier som avhandlade olika aspekter av den pågående utvecklingen inom e-hälsa.

Ökad delaktighet för patienter genom Min guide till säker vård

Under året har Vårdförbundet deltagit i referensgruppen för regeringsuppdraget att utforma en så kallad individuell patientsäkerhetsbok. I juli publicerade Socialstyrelsen skriften Min guide till säker vård. Under hösten har arbetet fortgått med att implementera skriften ute i verksamheterna. Boken utgör en del i det gemensamma arbetet för att öka patientens delaktighet och göra vården säkrare.

Översyn av nationella kvalitetsregister

De nationella kvalitetsregistren har en stor potential som verktyg för att förbättra och utveckla vården. Det krävs dock stora investeringar, nationell samordning och styrning samt samarbete mellan vårdens olika aktörer för att ta till vara denna. Syftet med kvalitetsregister är enligt patientdatalagen att utveckla och säkra hälso- och sjukvårdens kvalitet. Barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor har en central position i arbetet med nationella kvalitetsregister när det kommer till framtagande,

inrapportering och användandet av data. De har därmed också en central roll i arbetet med att förbättra användningen och spridningen av registren. Vårdförbundet bereddes under året tillfälle att yttra sig över en rapport där en översyn av de nationella kvalitetsregistren gjorts.

Nya definitioner av överbeläggningar och utlokalisering av patienter

Det är vanligt med överbeläggningar och så kallade utlokaliserade patienter på landets sjukhus. Patienter utsätts för ökade risker som smittspridning, förväxlingar, fördröjda ordinationer, förlängda vårdtider och ett sämre omhändertagande i allmänhet. Den ansträngda platssituationen uppfattas numera ofta av personalen som ett normaltillstånd, vilket i sin tur leder till att risksituationerna sällan rapporteras som avvikelser.

Vårdförbundet menar att behovet av vårdplatser är beroende av väl fungerande vårdprocesser inom sjukhusen och där finns mycket att utveckla. Vårdplatsbehovet beror i hög grad på om det finns fungerande samverkan med primärvården och med kommunernas vård och omsorg. Vårdförbundet har i flera sammanhang även aktualiserat frågan om så kallat snabbspår vid till exempel stroke och hjärtsjukdom.

Det är viktigt att utveckla IT-system som gör det möjligt att följa överbeläggning och utlokalisering av patienter i realtid. De flesta större sjukhus har också en vårdkoordinator, men mandatet för den tjänsten vad gäller att fördela patienter till olika vårdplatser och flytta patienter till andra enheter varierar.

Överbeläggningar förekommer av olika skäl över hela världen. Trots detta finns det inte mycket forskning om överbeläggningar, hur man förebygger dem och deras konsekvenser. Vi behöver därför initiera utvecklings- och forskningsarbeten som syftar till att identifiera och analysera de bakomliggande faktorerna som leder till överbeläggningar.

Standardisering för ökad säkerhet

I vården syftar standardisering främst till att öka säkerheten. Genom att varor, tjänster och metoder håller fastställd standard kan man undvika felbehandlingar, patient- och personalskador samt onödiga kostnader. Inom vården pågår standardiseringsarbete inom många olika områden. Arbetet inom respektive område leds av en så kallad teknisk kommitté (TK). Under 2011 behandlades 24 remisser rörande olika förslag till standarder.

Vårdförbundet har varit representerat i följande tekniska kommittéer under året: Ambulanssjukvård, Anestesi- och respiratorutrustning, Laboratoriemedicin, Sjukvårdstextilier, Operationstextilier, Sterilisering av medicintekniska produkter och Renhet i operationsrum.

Bättre insatser vid missbruk och beroende

Missbruksutredningen har lagt fram ett betänkande där man föreslår att landstingen ska ta över ansvaret för behandling av missbruk och beroende.

Vårdförbundet ser mycket positivt på utredningens förslag till en reformerad och utvecklad svensk missbruks- och beroendevård. Vi menar att det är angeläget att stärka individens ställning och förbättra tillgängligheten till kunskapsbaserade insatser i mötet med personer som missbrukar, är beroende av eller som har en riskabel konsumtion av alkohol, narkotika, läkemedel eller dopningsmedel.

Länge har missbruk och beroendeproblem hänvisats till socialtjänsten, men dessa problem berör i mycket hög grad vården. Dels för att beroenden kräver vård, dels för att vårdens uppgift är så mycket mer än att bota sjukdom. För Vårdförbundet blir utmaningen alltså dubbel: det handlar både om att på sikt minska kostnader för beroenderelaterad vård och om att hjälpa så många som möjligt till kontroll och makt över sitt eget liv.

Vård till papperslösa och asylsökande

Vårdförbundet har under året medverkat i utredningen om vård för papperslösa och asylsökande. Utredningen föreslog att vården ska erbjuda asylsökande och papperslösa hälso- och sjukvård i samma omfattning och på samma villkor som den som erbjuds bosatta personer.

Initiativ för säkrare vård genom nätverket Samverkan för Säker Vård (SSV)

I Samverkan för Säker Vård samarbetar Vårdförbundet, Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag, Läkarförbundet, Sveriges Kommuner och Landsting, Kommunal samt Vårdföretagarna. Under året har SSV bland annat tagit initiativ till ett projekt om säkrare läkemedelsförpackningar, tagit initiativ till en officiell engelsk översättning av patientsäkerhetslagen, diskuterat remissen om Socialstyrelsens förslag till föreskrift om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, stöttat kampanjen En rökfri operation som syftar till att öka patientsäkerheten för rökande patienter som

ska genomgå en operation och stöttat ett projekt om säker bukkirurgi.

Resultat

Under 2011 har Vårdförbundet satt frågan om säker vård på agendan både inom vår egen organisation och externt. Vi har fokuserat på att skapa förutsättningar för att arbeta med de undvikbara vårdskadorna och allt fler aktörer samlas för att arbeta med konkreta frågor som berör säker vård. Frågan har också prioriterats högre på den politiska dagordningen och det finns öronmärkta pengar för att stimulera arbetet. Vårdförbundets och medlemmarnas kunskaper och kompetens är efterfrågade från viktiga aktörer på området.

Säker vård har varit ett strategiskt fokusområde att arbeta utifrån och under 2011 har vi sett resultatet av det arbete som vi tidigare initierat. Exempel på det är arbetet med specialistsjuksköterskan där arbetsgivare, myndigheter, universitet och högskolor nu arbetar med frågan samt satsningen på kvalitetssystem och indikatorer där våra kunskapsområden blir synliga. Den stora bristen på specialistsjuksköterskor märks av allt mer och får allt större betydelse för diskussionerna kring patientsäkerhet.

Kunskapen om säker vård har ökat, både hos politiker och hos allmänheten. Möten med politiker över hela landet har gett konkreta resultat, till exempel kan nämnas bildande av en patientsäkerhetsgrupp i alliansen som lyfter in perspektiven på arbetstidernas och specialistkunskapens betydelse för att kunna bedriva säker vård och diskussioner om säker vård i samverkansgrupper med landsting och kommuner.

Vi ser också att det oftare förs diskussioner om patientsäkerhet på arbetsplatserna och att det finns en trend mot ökad avvikelserapportering. Vad gäller insyn i avvikelshanteringssystemen och uppföljning av patientsäkerhetsarbetet hos vårdgivarna har den numera lagstadgade patientsäkerhetsberättelsen inneburit att vi på ett övergripande plan getts förutsättningar att följa och påverka patientsäkerhetsarbetet. Möjligheten till insyn i vissa verksamheter har lett till utbildningsinsatser i syfte att öka rapportering och uppföljning.

Arbetstidens förläggning och riskerna som uppstår för såväl vården som individens hälsa har uppmärksammats. Arbetstiderna har dock inte

förbättrats i den omfattning som krävs för att både vara hälsosamma och bidra till en god och säker vård. Det finns dock vissa goda exempel på att Vårdförbundets påverkansarbete har gett konkreta resultat, bland annat har landstinget i Kronoberg tillsatt en partsgemensam arbetsgrupp med uppdrag att skapa förutsättningar för hälsosamma arbetstider. Projektet "Trötter" i Västra Götaland har satt fokus på forskning och utvecklingsarbete när det gäller arbete under dygnets alla timmar. Tillsammans har medlemmar och arbetsgivare bildat arbetsgrupper som arbetar med att ta fram hälsosamma arbetstidsscheman. Flera andra lokalavdelningar har uppnått avtal om arbetstid med länets arbetsgivare och många partsgemensamma grupper har tillsatts för att utveckla arbetstidsfrågorna ytterligare.

Många lokala avdelningar märker också av att det bland medlemmarna nu finns en högre medvetandegrad om vikten av rast och återhämtningstid både för sin egen hälsa och för att kunna ge en god och säker vård, däremot upplevs inte förutsättningarna att ta ut raster ha ändrats nämnvärt. Det finns all anledning att fortsätta vår riktade kampanj för arbetstid och rast, arbetstidsförläggning och bristen på återhämtning vid nattarbete är ett växande problem.

Det finns ett större engagemang bland förtroendevalda på arbetsplatserna när det gäller arbetsmiljö- och arbetstidsfrågor. Vi ser också ett större gensvar hos arbetsgivarna när det gäller hälsosamma arbetstider.

Lokalavdelningarna ser ett större engagemang från arbetsgivare när det gäller arbetsmiljöfrågor, särskilt när det gäller riskbedömningar inför omorganisationer och arbetstidsförläggning. Man har också lyckats tydliggöra kopplingen mellan arbetsmiljölagen, patientsäkerhetslagen och arbetstidslagen.

Vi ser en också förändring i attityd och säkerhet hos våra medlemmar när det gäller att diskutera säker vård mer öppet. Förtroendevalda och medlemmar kräver nu allt oftare konsekvensanalyser ur ett patientsäkerhetsperspektiv när ändringar i bemanning eller organisation sker. Flera lokala avdelningar har arbetat för och lyckats få till stånd samverkansavtal med länets arbetsgivare för att få ökat inflytande över arbetet och verksamhetens utveckling.

Vårt långvariga arbete med e-hälsa ger också resultat. Vårdförbundet är en efterfrågad aktör inom området och våra idéer påverkar utvecklingen.

Villkorsfrågorna påverkar säkerheten i vårdmiljön som helhet. Därför måste de alltid finnas med i arbetet för att skapa en säkerhetskultur. Rätten att arbeta säkert är grundläggande för det egna yrkesansvaret och för möjligheten att bidra till säkra vårdmöten både enskilt och gemensamt i teamet. Genom arbetet med hälsosamma arbetstider, kunskap och specialistkunskap har sammanhanget blivit tydligare.

Värderingsförändring

Vi i Vårdförbundet väcker en samhällsdebatt om värderingen av välfärdens kunskapsområden.

Vårdförbundet representerar fyra yrken med möjlighet att både förbättra och effektivisera vården. Våra kunskapsområden måste värderas högre och vår kompetens måste användas fullt ut i verksamheterna. Vårdförbundet arbetar för att få en bredare förankring för den värderingsförändring som behöver göras för att stärka yrkenas status för att öka inflytande och höja lönerna.

Andra året med "Fullt ut"

Almedalsveckan 2010 utgjorde startskottet för Vårdförbundets Fullt ut-koncept. Då möttes politiker och media av avspärrningar runt om i Visby. Konceptet har sedan syns och hörts runt om i landet i många olika aktioner med beslutsfattare på olika nivåer som målgrupp. Budskapet är fortfarande detsamma: När vi får använda vår kunskap fullt ut blir vården bättre, säkrare och effektivare.

85-kronorssedel

Som ett stöd för avtalskraven gjordes inom ramen för Fullt ut-konceptet en sedel med utseendet hos en 100-lapp men valören ändrad till 85 kronor. Detta utifrån att genomsnittslönen för kvinnor är 85 procent av genomsnittslönen för män inom samtliga sektorer, trots att kvinnor generellt har högre utbildning. Precis som 85-kronorssedeln inte värderas fullt ut, värderas inte heller kvinnors arbete fullt ut. Texten på sedelns baksida har varierats – först riktad mot SKL centralt, och i en annan version mot de lokala arbetsgivarna.

3 000 vita kors i Visby

Under politikerveckan i Almedalen satte Vårdförbundet upp 3 000 vita kors vid Visby flygplats för att uppmärksamma politikerna på att det är dags att ta ett helhetsgrepp för att få en säkrare vård. Dessa kors motsvarade de 3 000 personer som varje år dör av vårdskador. Varje kväll satte Vårdförbundet också upp 64 kors inne i Almedalen. På varje kors fanns konkreta förslag på hur vården kan göras bättre, säkrare och billigare. Med korskampanjen nominerades Vårdförbundet för andra året i rad till utmärkelsen "Hetast i Almedalen". Priset delas ut varje år till de som lyckas bäst med att få ut sitt budskap under Almedalsveckan. Vårdförbundet vann tyvärr inte utmärkelsen i år, men Vårdförbundets aktiviteter under Almedalsveckan fick mycket beröm av juryn för att vi nådde ut i såväl traditionella som sociala medier, blev "en snackis" på gatorna, diskuterade våra frågor på många seminarier och "rörde oss på gräsrotsnivå".

Uppföljning av korskampanjen

Under hösten har även Vårdförbundets lokala avdelningar genomfört korsaktiviteter i mindre skala, för att uppmärksamma att "Vår kunskap ger säker vård och räddar liv – använd den fullt ut". Bland annat skapade avdelningen i Södermanland en korsutställning där besökarna kunde se filmen om korsen i Almedalen där Vårdförbundets ordförande förklarar betydelsen av de 3 000 korsen. Utställningen hade också en interaktiv del

där besökarna, varav många var lokalpolitiker, kunde ta del av de 64 förslagen via Vårdförbundets webbplats.

Framtidstidningen – bara goda nyheter

Till Vårdförbundsveckan v. 47 producerades en tidning "Vårdens Nyheter" daterad år 2018. Tidningen presenterar bara goda nyheter om vården och de yrkesverksammas villkor – så som det ska se ut då vi nått vår Vision för hälsa och helhet 2018.

Framtidstidningen distribuerades till alla lokala avdelningar för att delas ut till medlemmar och användas vid uppvaktning av politiker och andra beslutsfattare. Med tidningen följde även en lokalt anpassad löpsedel.

En "bakomfilm" som visar allmänhetens reaktion på de goda nyheterna, producerades och spreds via youtube. I filmen intervjuas också barn- och äldreminister Maria Larsson och Vårdförbundets förbundsordförande Sineva Ribeiro.

Vårdförbundet ♥ biomedicinska analytiker

Vid årets början beslutade sig Vårdförbundet för att under 2011 uppmärksamma yrkesgruppen biomedicinska analytiker lite extra. Biomedicinska analytiker är den av våra yrkesgrupper som är minst känd bland allmänheten.

Inför yrkesdagen den 15 april skickade Vårdförbundet ut "presentpaket" med knappar, klistermärken och dörrhängare, till de största arbetsplatserna i varje län för medlemmar som är biomedicinska analytiker.

De knappar som producerades till biomedicinska analytiker under våren blev mycket populära

bland medlemmar. För att ge fler chansen att se sitt specialområde på en ♥-knapp genomfördes en tävling under november-december. Via webbplatsen fulltut.se kunde medlemmarna skicka in förslag på nya knappvarianter, och rösta på kollegornas förslag.

Ökad närvaro i sociala medier

Under 2011 ökade Vårdförbundet sin närvaro i sociala medier genom ökad aktivitet på framförallt facebook, twitter, youtube och bloggar. Genom dessa kanaler har vi berättat och fått kommentarer om avtalsrörelsen, yrkesdagar, kongressen, vårdförbundsveckan v. 47 och vårt opinionsarbete i rikstäckande media.

Under våren 2011 rapporterade vi inför och under avtalsrörelsen på Avtalsbloggen. Avdelningsstyrelserna i Örebro, Gotland och Halland bloggar regelbundet om sitt fackliga arbete. Även Vårdförbundet Student och medlemsrekryteringsprojektet har startat bloggar under 2011.

Tretton lokala avdelningar finns nu på facebook. Det har gett en bättre spridning för de lokala agendorna och är ett sätt att tipsa om lokala aktiviteter. Antalet anhängare på Vårdförbundets nationella facebook-sida ökade till över 6 000 med cirka 2 000 nya "gillare" under året. Lokalavdelningarnas facebook-sidor har tillsammans runt 2 500 "gillare".

På twitter har vi flerdubblat antalet inlägg och följare. Vårt mål har varit att få andra twittrare att sprida våra nyheter, pressmeddelanden och debattinlägg vidare.

Vi har under året lagt ut 26 nya filmer på youtube. Bland dessa har filmen från Almedalen, med 3 000 kors, varit den mest sedda filmen.

Till Vårdförbundsveckan v. 47 producerades en tidning "Vårdens Nyheter" daterad år 2018. Tidningen presenterar bara goda nyheter om vården och de yrkesverksammas villkor – så som det ska se ut då vi nått vår Vision för hälsa och helhet 2018.

Under 2011 uppmärksammades yrkesgruppen biomedicinska analytiker lite extra. Inför yrkesdagen den 15 april skickade Vårdförbundet ut "presentpaket" med knappar, klistermärken och dörrhängare, till de största arbetsplatserna i varje län för medlemmar som är biomedicinska analytiker.

Vi bedömer att fler i våra medlemsgrupper under året blivit aktiva i sociala medier, både på facebook, twitter, diskussionsforum och i egna bloggar. Personer ur medlemsgrupperna söker oftare dialog med vårdförbundet på exempelvis twitter än förra året.

Ökad synlighet i både riksomfattande och lokala medier

”Värdera vår kunskap fullt ut!” löd rubriken på årets första debattartikel från Vårdförbundet. Förbundsordförande Anna-Karin Eklund riktade udden mot SKL med krav på ändrade lönerelationer gentemot andra grupper i vården, behovet av specialistkunskap och rätten till hälsosamma arbetstider. Kravet på värderingsförändring har återkommande lyfts i Vårdförbundets debattartiklar, oavsett ämne.

Vi har framgångsrikt drivit strategiska frågor som: att vi vill ha betald specialistutbildning, hur vi ska minska antalet vårdskador, hur vi kan skrota ålderdomliga hierarkier och mossiga traditioner, att en IT-miljard är viktigare än en kömiljard, att våra yrkesgrupper måste värderas utifrån all den kunskap de tillför vården och få löner och arbetsvillkor därefter.

Vi har också varit ute i debatten när det gäller vårdens organisation, hur vården kan organiseras smartare, billigare och mer patientsäkert. Vi har drivit frågan om fotoförbud där vi tagit tydlig ställning mot ett allmänt fotoförbud i vården. Precis som vi är emot omskärelse av barn i spädbarnsåldern.

Artiklar har under året publicerats av Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten, Svenska Dagbladet, Dagens Samhälle och en rad regionala medier. Exempel på rubriker: Vi säger nej till Hägglunds akutgaranti; Så kan vi göra vården säkrare; Tid för ministrarna att agera för att höja kompetensen; Arbetsbelastningen ger sämre vård; Hög tid att satsa på äldres hälsa; Dags för nollvision för vårdskador; IT-miljard viktigare för vården än kömiljard; Skriande kunskapsbrist i äldre vården.

Vi har väckt frågan och varit först med förslaget om en nationell äldre hälsovård för alla över 65 år, helt i linje med mödrahälsovården, barnhälsovården, skolhälsovården, ungdomsmottagningar, studenthälsovården och företagshälsovården – där våra medlemmar står för stommen i alla dessa folkhälsofrämjande vårdverksamheter.

Under år 2011 har vi haft 5 385 artiklar i tryckta medier (inkl deras webbupplagor) och den svindlande summan 343 323 058 möjliga läsare, lyssnare och tittare. (Läsarantal är uppgivet som bruttotal. Källor: TS, SIFO och Orvesto.)

Dagens Medicin, Dagens Nyheter, Sydsvenskan, Skånska Dagbladet, Helsingborgs Dagblad, TT och GöteborgsPosten i nämnd ordning hamnar i topp under år 2011. För att ha en siffra att relatera till så är all denna publicitet värd 107 004 610 kronor om vi istället hade annonserat. Till det kommer att trovärdigheten är en helt annan när en självständig journalist gör ett inslag eller reportage om Vårdförbundet än om vi skulle ha haft egna annonser.

Medieexponering* 2011 per län

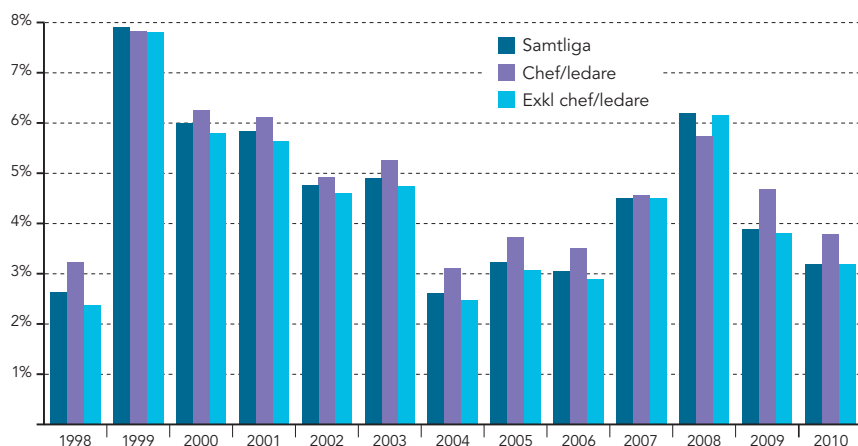
Län	antal artiklar/inslag
Skåne län	2326
Västra Götalands län	2162
Dalarnas län	2037
Södermanlands län	2031
Blekinge län	2009
Östergötlands län	1998
Västernorrlands län	1992
Gävleborgs län	1979
Hallands län	1967
Västerbottens län	1938
Kalmar län	1928
Norrbottnens län	1896
Gotlands län	1895
Stockholms län	1893
Jämtlands län	1887
Uppsala län	1881
Västmanlands län	1880
Värmlands län	1877
Kronobergs län	1864
Örebro län	1852
Jönköpings län	1810

* Press, radio, TV och webbplatser.

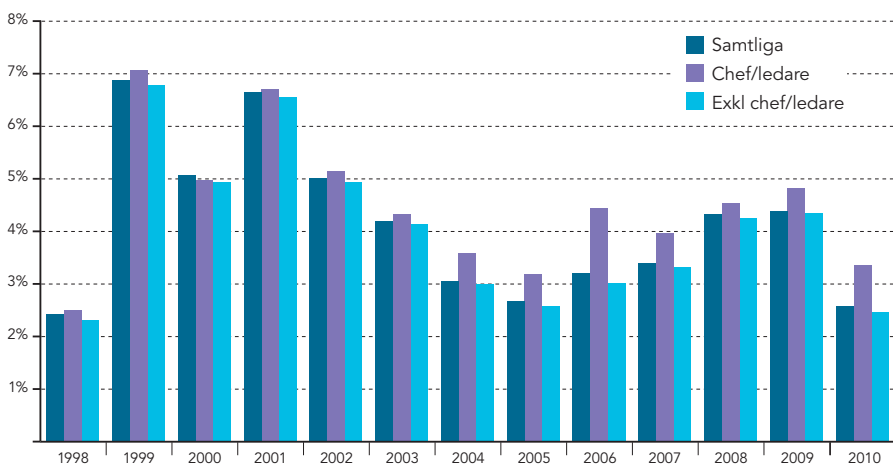
Krav på högre ingångslöner

På flera håll runt om i landet har studerandemedlemmar tillsammans med andra studerande dragit igång kampanjer för högre ingångslöner. Under devisen ”Inte under 23 000” började kampanjen på våren i Umeå, och fortsatte under hösten i Stockholm med kravet ”Inte under 24 000”, där Stockholms lokalavdelning hjälpte studenterna att ta fram en knapp med budskapet.

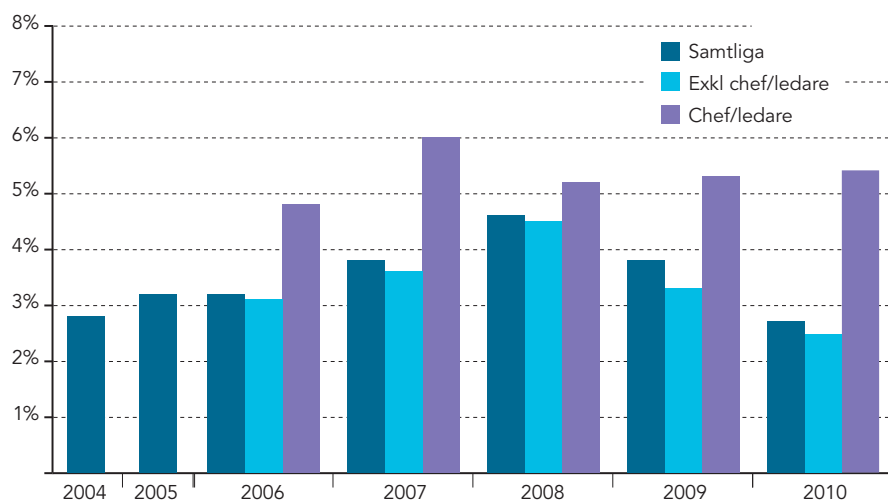
Individuell löneutveckling 1998-2010 för landstingsanställda medlemmar i Vårdförbundet

Individuell löneutveckling 1998-2010 för kommunanställda medlemmar i Vårdförbundet

Individuell löneutveckling 2004-2010 för privatanställda medlemmar i Vårdförbundet

Resultat

Vårdförbundets kunskap och åsikter i frågor om vården efterfrågas allt oftare av politiker och andra makthavare. Som resultat av vårt opinionsarbete över hela landet och ett idogt kampanjande med bland annat Fullt ut har vi haft stort mediegenomslag under 2011.

Vårdförbundet bjuds in att delta i många olika sammanhang, till exempel har vi blivit kallade till hearings i socialutskottet och deltagit i debatter om äldreården och i andra politiska samtal.

Vi kan nu se spår av Vårdförbundets politik både i den lokala partipolitiken och i de nationella partiprogrammen. Många politiker är väl inlästa på våra idédokument. Flera lokala avdelningar har bjudits in till olika politiska nämnder för att berätta vad våra yrkesgrupper bidrar med i vården och hur de ska värderas rätt för det arbete de gör. Det har varit mycket uppskattat och följts av bra diskussioner.

Vi märker en ökad medvetenhet om kopplingen mellan patienternas säkerhet, vår kunskap och våra villkor. Allt fler medlemmar talar om detta i media och andra forum.

Lokalt har många förtroendevalda och medlemmar på arbetsplatserna uttalat sig i regionala tv- och radiosändningar och antalet insändare från Vårdförbundets professioner i lokalpressen har ökat.

Vi ser en ökad debatt i medierna om vikten av att våra kunskapsområden finns och tas tillvara i vården och i vårdens utveckling. Medlemmar och förtroendevalda tar oftare initiativ till kontakter med arbetsgivare och media för att visa att vår kunskap gör skillnad.

Vad gäller vårt arbete för att förbättra lönerna för våra medlemmar kan man se resultat bland annat i att Vårdförbundets lokala avdelningar blivit kontaktade av politiker och landstingsledning för att diskutera det lokala löneläget för yrkesgrupperna. Kunskapsvärderingen av våra yrken har utvecklats hos kommunerna i vissa län, bland annat uppmärksammades skolsköterskorna, en grupp som trots sin höga utbildningsnivå halkat efter i löneutvecklingen, för sin kunskap och kompetens.

Professionsidentitet

Vi i Vårdförbundet stärker våra professioners identitet.

I Vårdförbundet samlas fyra professioner: sjuksköterskor, barnmorskor, biomedicinska analytiker och röntgensjuksköterskor. Professionsidentitet är något som stärks och utvecklas under hela yrkeslivet därför arbetar Vårdförbundet långsiktigt med att stödja medlemmar i att stärka sin professionsidentitet. En stark professionsidentitet krävs för exempelvis ett personcentrerat teamarbete för god och säker vård. För att utvecklas i sina yrkesroller och stärka professionsidentiteten måste våra medlemmar ha goda villkor på arbetsplatsen. De måste få använda och utveckla sin kunskap, ta del av aktuella forskningsresultat, ha möjlighet att skaffa sig ny kunskap inom yrkesområdet och ha goda förutsättningar för sin egen hälsa för att kunna uppfylla sitt samhällsuppdrag för god vård. Vårdförbundet arbetar för att våra medlemmar kopplar sig och sin identitet till professionen/yrket och att vi är ett stöd för medlemmarnas professionella identitet på arbetsplatsen, i vården och i samhället.

En nyckel till varaktig värderingsförändring av våra yrken är starka, stolta medlemmar med en trygg professionsidentitet. Vi vill tydliggöra professionernas betydelse för vården, kraven på professionerna, deras ansvar och etik och förmågan att kunna sätta ord på den egna kunskapen. Säker vård, profession och villkor är strategiska områden som hänger tätt samman med varandra. Utan bra villkor kan vi inte bedriva säker vård och är vi starka i vår profession kan vi lättare argumentera för dessa villkor.

Specialistutbildning och akademisering

Efterfrågan på specialistkunskap och kraven på kunskapsfördjupning ställer höga krav på utbild-

ning hos professionerna och ett livslångt lärande. Samhället ställer också krav på att professionen själv ska driva på och utveckla sitt eget kunskapsområde. Vårdförbundet har diskuterat och debatterat frågorna kring utbildningens längd, innehåll och betald specialistutbildning både internt och externt med lärare, under Almedalsveckan, i flera debattartiklar i media, på medlemsmöten och med yrkesorganisationerna.

Många lokala avdelningar har under året instiftat stipendier för examensarbeten i syfte att inspirera medlemmar att utveckla sig inom sina professioner och som ett steg i att akademisering blir en naturlig del av den kliniska verksamheten. Frågan om att skapa ett referensbibliotek tillgängligt medlemmarna där de kan söka material för sin forskning har också lyfts.

Fortsatt karriär inom vården efter forskning

Många forskarutbildade vill bidra med sin kompetens direkt i vård och omsorg genom att till exempel medverka till att implementera forskningsresultat, överbrygga gapet mellan verksamhet – forskning – utbildning. Vårdförbundet och Karolinska Institutet höll ett gemensamt seminarium om karriär och karriärplanering före och efter forskarexamen, och erbjöd samtidigt en möjlighet för deltagarna att knyta nya kontakter. Vi ville också inhämta synpunkter och önskemål om Vårdförbundet som en partner i yrkeslivet, samt börja lägga grunden för ett ömsesidigt utbyte mellan Vårdförbundet och blivande forskare. Seminariet hölls i Stockholm i december och lockade ett fyrtiotal forskare, studenter och chefer.

Europeiska riktlinjer för utbildning och arbetskraft

Under 2011 har den Europeiska organisationen för offentliganställdas förbund (EPSU) arbetat med frågan om direktiv 36, som behandlar ett ömsesidigt erkännande av utbildningarna för att underlätta rörligheten av personal. Sjuksköterskegruppen inom EPSU har agerat starkt för att ändra inträdesåren från tio års förkunskaper till tolv. Andra frågor som har behandlats under året är bland annat den åldrande arbetskraften inom hälso- och sjukvårdssektorn. En arbetsgrupp där Vårdförbundet ingår är tillsatt för att upprätta gemensamma riktlinjer för en hållbar arbetskraft. Resultatet ska även bidra till EU-kommissionens kommande handlingsplan för den åldrande arbetskraften som ska presenteras under 2012.

Riktade aktiviteter till chefer och ledare

På Kvalitetsmässan arrangerade Vårdförbundet tolv seminarier som belyste ledarskap ur tre aspekter; att leda samhällsuppdraget, att leda vård och att leda auktoriteter.

Under 2011 har kontaktpersoner för chefer och ledare på lokalavdelningarna samt handläggare för chef- och ledarskapsfrågor på nationella kansliet arbetat för att ta fram en gemensam nationell handlingsplan med fokus på att öka antalet medlemmar som är chefer och ledare samt öka värdet i medlemskapet så att Vårdförbundet blir den självklara kollegiala mötesplatsen för dessa grupper.

Vårdförbundet deltar tillsammans med andra aktörer kring vårdens behov av en "ledarskapsakadem" och kompetens i vårdens ledarskap.

Flera aktiviteter riktade till chefer och ledare har genomförts av våra lokalavdelningar, till exempel har olika möten hållits om ledarskap, konflikthantering, kommunikation, manligt och kvinnligt ledarskap, utveckling av vårdens organisation, patientsäkerhet och gruppdynamik. Chefer och ledare har också erbjudits flera utbildningar med fokus på ledarskapsfrågor.

En enkät har också skickats ut till chefsmedlemmar där man frågade hur deras kontakt med Vårdförbundet ser ut och vilka frågor som de tycker är viktiga att Vårdförbundet driver. Enkätsvaren visade att villkorsfrågor och frågor om arbetsrätt är prioriterade områden.

Vårdförbundet har under året avslutat ett pilotprojekt avseende nätverksutbildning för chefer och ledare i förbättringskunskap. Utbildningen utvärderades och bedömdes tillföra medlemmarna ett sådant värde att Vårdförbundet tog beslutet

att genomföra ytterligare en omgång utbildningar. Två av deltagarna i pilotprojektet medverkade i seminariet om förbättringskunskap vid mässan Vårdkvalitén i Göteborg och berättade om sina erfarenheter av utbildningen. Chefsmedlemmar i avdelning Blekinge har deltagit i en föreläsning avseende förbättringsarbete, patientsäkerhet samt chef- och ledarskapsfrågor.

Ledarskap och organisationsutveckling i palestinskt samarbetsprojekt

Vårdförbundet driver tillsammans med systerförbundet, Palestinian National Nurses and Midwifery Association (PNNMA) ett treårigt organisations- och ledarskapsutvecklingsprojekt i Palestina. Under 2011 har fokus legat på organisationsutveckling, en fördjupningsdel i ledarskap samt kvalitet och patientsäkerhet. PNNMA har arbetat vidare med konceptet och hållit egna workshops runt om i regionen vilket har lett till en ännu större spridningseffekt.

Stöd till medlemmar som startar eget

Vårdförbundet vill se en vård där individen och dennes behov står i centrum. För att kunna erbjuda en vård som utgår från individens behov och önskemål behövs en mångfald av vårdgivare med olika profiler, olika vårdidéer och olika sätt att bedriva en god och säker vård.

Under 2011 har Vårdförbundet bjudit in till ett tiotal mötesplatser för vårdföretagare. Syftet med dessa möten har varit att erbjuda ett forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte och en möjlighet att utveckla samarbete. Tillväxtverkets utlysning av utvecklingscheckar till affärsutveckling för företagare inom vård och omsorg har varit föremål för fyra möten under hösten - Mötesplats Företagare - som anordnats i samarbete med nationella kansliet och Vårdförbundets lokala avdelningar.

Vårdförbundet har i samarbete med Tillväxtverket, Äldres liv Nordost, Region Skåne och Vårdföretagarna startat en förstudie som kallas Projekt Entré, vars syfte är att beskriva och kartlägga de förutsättningar och behov av företagarestöd som finns för entreprenörer inom vårdtjänsteområdet.

Vårdförbundet bedriver lokalt en aktiv lobbyverksamhet för att utveckla företagandet i vården och ofta deltar regionalpolitiker i dessa möten.

Nyinstiftat etik- och ansvarsråd stöttar medlemmar i etiska frågor

Grunden för Vårdförbundets verksamhet och politik är stadgan som baseras på FN:s deklaration

om mänskliga rättigheter, grundläggande etiska principer och alla fyra yrkesgruppernas etiska koder. Detta är allas vår gemensamma värdegrund. Som medlem, förtroendevald och medarbetare i Vårdförbundet är den gemensamma värdegrunden självklar att följa i alla våra handlingar. Att föra samtal i frågor om etik, ansvar och värderingar är alltid viktigt och inte minst i tider med stora förändringar.

För att stötta förtroendevalda och medarbetare i frågor om etik, ansvar och värderingar har Vårdförbundet etablerat ett etik- och ansvarsråd. Rådets uppgift är bland annat att ge yttranden eller rekommendationer i etik- och ansvarsfrågor, ta fram riktlinjer samt aktivt delta i samhällsdebatten på uppdrag av förbundsstyrelsen. En första frågeställning i rådet har varit kongressens beslut om att driva frågan om att omskärelse av barn måste upphöra. Rådet har inte slutfört dessa diskussioner och utgångspunkten i nuläget är barnkonventionens artikel som handlar om barnets självbestämmande och barnets rätt till sin egen kropp.

Etikfrågor har också diskuterats på många möten med medlemmar och förtroendevalda ute i landet. Flera lokala avdelningar har hållit utbildningar med etiktema bland annat om mänskliga rättigheter i vårdens vardag och diskrimineringsfrågor i syfte att lyfta professionernas etiska ansvar.

Föreningen BraVå – Bra vård för äldre

Föreningen BraVå bildades i februari 2001. Idén med BraVå, kom på initiativ av Vårdförbundet som i samarbete med en rad olika organisationer arbetade fram kvalitetskrav som kännetecknar en god, säker vård och omsorg för äldre. BraVå består idag av 18 fackliga, professionella organisationer och pensionärsorganisationer. Vårdförbundet bistår med den administrativa funktionen till föreningen.

Likt tidigare år valde BraVås årsmöte att lyfta fram ett av kvalitetskraven som årets temaområde och för 2011 utsågs kvalitetskravet kring mat och dryck samt måltidsmiljö.

En av föreningens uppgifter är att speciellt uppmärksamma en verksamhet som bedriver ett arbete i överensstämmelse med kraven på god vård och omsorg för äldre såsom de uttrycks i BraVås kvalitetskrav. Varje år delar därför BraVå ut en utmärkelse. Föreningens hedersutmärkelse 2011 gick till Tre Stiftelser i Göteborg. Tre stiftelser bedriver vård och omsorg för äldre, sjuka och funktions-

hindrade och har ca 400 boende. I arbetet med kvalitetsområdet mat och dryck samt måltidsmiljö har det bedrivits ett systematiskt förbättringsarbete om hur medarbetarna på bästa sätt ska kunna ge boende förutsättningar att kunna äta och trivas med sin måltid. Tre Stiftelser har gjort en genomtänkt satsning på god måltidsmiljö. Måltidsmiljön har stor betydelse för livskvaliteten, välbefinnandet och en god hälsa.

Fyra yrkesgrupper

Internationella yrkesdagarna

Under de internationella yrkesdagarna för barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor uppmärksammas de olika professionerna, deras kunskap och betydelse för vården. Inför de internationella yrkesdagarna togs foldrarna Framtidens barnmorska, Framtidens biomedicinska analytiker och Framtidens sjuksköterska fram. Framtidens röntgensjuksköterska producerades 2010. Foldrarna beskriver yrket och avslutas med intervjuer med yrkesverksamma medlemmar som berättar om sitt arbete samt hur de ser på sitt yrkes framtida utveckling. Aktiviteter med kopplingar till yrkesdagarna genomfördes på flera olika platser i landet, bland annat hölls föreläsningar om evidensbaserad vård och specialistsjuksköterskans roll.

Biomedicinska analytiker och röntgensjuksköterskor visade på olika håll i landet upp delar av sin verksamhet för kollegor och allmänhet. Medlemmar inom de olika yrkena berättade för politiker och allmänhet vad de gör i vården och varför deras kunskap behövs för en effektiv och patientsäker vård.

Våra yrkesgrupper har också uppmärksammats i andra sammanhang bland annat i samband med olika hälsoevenemang; motionsloppen Blodomloppet och Bellmanstafetten. Avdelning Värmland deltog under POSUM-konferensen med en utställningsmonter, där våra fyra yrken fanns representerade.

Webben

Under året har webben uppdaterats med aktuell kunskap för samtliga medlemsgrupper; barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor. Kunskap är en färskvara därför finns också länkar till de kunskapskällor som är relevanta för förbundets medlemsgrupper på webben.

Barnmorskor

Barnmorskeyrket firade 300-årsjubileum

Vårdförbundet deltog med en monter vid jubileumskonferensen för barnmorskor "Sexuell och reproduktiv hälsa - 300 år med utbildning". Montern var mycket välbesökt och utbildningsfrågan stod högt på agendan, något som ytterligare förstärkte behovet av ett fortsatt arbete. I samband med jubileet tog barnmorskeförbundet fram en jubileumsbok "Barnmorskor – 300 år i livets tjänst" som handlar om barnmorskors historia och nutid. Flera lokala aktiviteter uppmärksammade också jubileet.

Seminarium om utbildningsfrågor

Med viss regelbundenhet har frågan om en direktutbildning till barnmorska väckts. De lokala avdelningarna inbjöds att delta under ett endagsseminarium där ett antal frågeställningar om utbildning lyftes, bland annat; hur kommer framtida behov att se ut i relation till vårdens utveckling, kommer det att kräva en förändrad utbildning, finns behov av specialistutbildning för barnmorskor. Under året arrangerades också en utbildningskonferens, riktad till universitet och högskolor som erbjuder barnmorskeutbildning, i samarbete med Svenska Barnmorskeförbundet.

Utbildning och kompetens huvudfrågor på

EMAs årliga möte

European Midwives Association (EMA) höll sitt årliga möte den 23-24 september i Florens, Italien. EMAs huvudsakliga arbete rör utbildning och

kompetens för barnmorskor på europainivå. En av huvudfrågorna vid mötet var den pågående revideringen av direktiv 36 – ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer. EMAs utgångspunkt är att direktivets utformning är viktigt för barnmorskor och övrig hälso- och sjukvårdspersonal för att upprätthålla en god kvalitet och säker vård. Direktivet har varit och är fortfarande av stort värde för att kunna uppnå en mer enhetlig utbildningsnivå för gruppen barnmorskor.

Globala standarder för barnmorskeyrket antogs på ICM-möte

Beslutsförsamlingen för den internationella barnmorskeorganisationen (ICM) höll sitt möte i Durban, Sydafrika och Vårdförbundet deltog med observatörsstatus. På mötet diskuterades bland annat frågan om abortverksamhet som en uppgift för barnmorskan i sitt yrkesutövande och beslut fattades om att denna uppgift nu ska ingå i den gemensamma globala standarden för de kompetenser som ska ingå i yrket.

Under den senaste treårsperioden har ett antal arbetsgrupper tagit fram globala standarder för utbildning, reglering och kompetens för barnmorskeyrket som antogs.

Biomedicinska analytiker

Diskussioner om professionsidentitet

Inom laboratoriemedicin pågår förändringar bland annat i form av ökad automatisering, vilket kommer att påverka framtida bemanning, arbets-

uppgifter, kompetensutveckling och kompetensförsörjning för biomedicinska analytiker. Under året har diskussioner rörande professionsidentitet hållits och begreppet Diagnostisk partner fått starkt genomslag. Begreppet Diagnostisk partner är en del av biomedicinska analytikers professionsidentitet och kommer att innebära nya roller och arbetsuppgifter. Begreppet har presenterats och diskuterats i Sverige och befintliga goda exempel på detta har identifierats.

Reviderad yrkesetisk kod

En arbetsgrupp bestående av representanter från Vårdförbundet och Institutet för biomedicinsk laborativvetenskap (IBL) har under året reviderat den yrkesetiska koden för biomedicinska analytiker med utgångspunkt i den reviderade internationella Code of Ethics. Arbetsgruppen har översatt och anpassat koden för svenska förhållanden och den nya koden presenterades i en trycksak som skickades till samtliga biomedicinska analytiker inom Vårdförbundet. Koden ska fungera som ett verktyg och stöd för etiska funderingar och beslut i det dagliga arbetet.

Europeisk masterexamen på agendan på EPBSs årliga möte

Den europeiska organisationen för biomedicinska analytiker (EPBS) årliga möte hölls i Utrecht 14-15 oktober. Frågor om behovet av ett utförligt policydokument rörande POCT (Patient Out Care Testing) men också nödvändigheten av riktlinjer för självtester stod på agendan. Under året har EPBS stött en förprojektering gällande en europeisk masterexamen. Tanken med en europeisk masterexamen är att intresserade lärosäten ska erbjuda block inom ämnesområden där man har specialistkompetens och att studenter kan kombinera lämpliga block till en masterexamen. EPBS har också lämnat svar på yrkeskvalifikationsdirektivet - direktiv 36 till EU-kommissionen.

Knapp-tävling för biomedicinska analytiker

Vårdförbundet ville under 2011 särskilt uppmärksamma att de biomedicinska analytikernas arbete är avgörande för att vården ska fungera, vara säker och uppnå goda resultat. Detta gjordes bland annat genom att utlysa en knapp-tävling där medlemmarna fick föreslå vad som skulle stå på de nya knappar som skulle tryckas upp. Frågan som ställdes var: Vad gillar du mest med ditt jobb som biomedicinsk analytiker? Totalt 119 knappförslag skickades in till tävlingen. De tre förslag som vann

och som trycktes upp i slutet av året var: Jag ♥ Mitt labb, Jag ♥ Pacemaker och Jag ♥ Fysiologi.

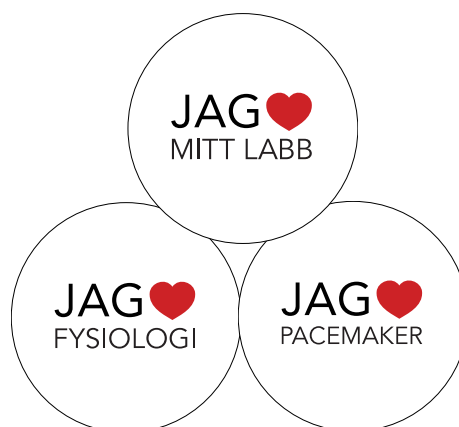
Röntgensjuksköterskor

SalusAnsvars Vårdpris till röntgensjuksköterska för mobil röntgen

SalusAnsvars vårdpris 2011 gick till Karin Eklund, röntgensjuksköterska och projektledare för mobil röntgen. Karin Eklund har som röntgensjuksköterska, klinisk lärare och projektledare på Skånes Universitetssjukhus i Lund, initierat och genomfört Sveriges första mobila röntgen i samarbete med tio kommuner. Mobil röntgen innebär att en röntgensjuksköterska åker ut med en mobil röntgenapparat, till exempelvis särskilda boenden och hospice, för att erbjuda röntgenundersökningar i patientens egen trygga hemmiljö. En utvärdering visar att de mobila enheterna bidrar till en kostnadseffektiv undersökning med hög kvalitet. De skapar också trygghet för vårdtagaren och sparar resurser. För exempelvis äldre med stora vårdbehov innebär det att man slipper en påfrestande resa till sjukhus.

Seminarium om specialistkunnande

Vårdförbundet anordnade ett seminarium under röntgenveckan i Umeå i syfte att diskutera röntgensjuksköterskans utbildning och värdet i att driva på utvecklingen av det egna kunskapsområdet, radiografi, och utvecklingen inom verksamheten bild- och funktionsmedicin. Vården har blivit alltmer komplex och detta ökar kompetenskraven och behovet av specialistkunnande hos röntgensjuksköterskan.

De tre förslag som vann Vårdförbundets knapp-tävling för biomedicinska analytiker var: Jag ♥ Mitt labb, Jag ♥ Pacemaker och Jag ♥ Fysiologi.

Pressmeddelande om kompetens vid röntgenundersökningar

Vårdförbundet gick under hösten ut med ett pressmeddelande med anledning av att många sjukhus runt om i Sverige använder sig av personal utan formell kompetens. Vi ville uppmärksamma att röntgensjuksköterska är ett legitimerat yrke med eget yrkesansvar och att de som arbetar med röntgenundersökningar måste vara legitimerade röntgensjuksköterskor för att kunna garantera patientsäkerheten. Röntgensjuksköterskan har ansvar för att utföra undersökningar av högsta kvalitet till lägsta möjliga stråldos för såväl vårdpersonal som patienter.

Vårdförbundet medlem i EFRS

Vårdförbundet blev under 2011 medlem i European Federation of Radiographer Societies (EFRS). EFRS uppgift är att företräda, främja och utveckla röntgensjuksköterskans yrke i Europa inom hela spektrat av medicinsk bildbehandling, nukleärmedicin och strålbehandling. Genom medlemskapet kommer Vårdförbundet att kunna bilda nätverk och få inflytande som är viktigt för professionens utveckling genom europeiska samarbeten.

Sjuksköterskor

Förslag om nationellt hälsoprogram för äldre

Under året har stort fokus legat på äldrevårdsfrågor som har debatterats vid ett flertal tillfällen. Vårdförbundets tanke kring äldrevård går ut på

att äldre också har rätt till en nationellt strukturerad äldrehälsovård. Idag har Sverige världens bästa mödra- och barnhälsovård. Det finns en nationell elevhälsa, ungdomsmottagningar och företagshälsovård. En del av en strukturerad äldrehälsovård är till exempel hälsosamtal – något som forskningsstudier visat ha stort hälsovärde för individen och som inte minst ger goda samhälls-ekonomiska vinster. Vårdförbundet har skrivit ett flertal debattartiklar både om äldrehälsovård men också om kunskapsbristen som råder inom vård och omsorg för äldre.

Kunskapsbristen i framförallt omvårdnad var också temat för tre seminarier i Stockholm, Malmö och Göteborg som Vårdförbundet tillsammans med Svensk Sjuksköterskeförening arrangerade för politiker och beslutsfattare.

Efter ett beslut på Vårdförbundets kongress startade sent under hösten en arbetsgrupp för vård och hälsa för äldre, vars syfte är att fördjupa och utveckla de program som är framtagna för att möta framtidens behov av vård och hälsa för äldre i samarbete med berörda organisationer och yrkesgrupper. Arbetet har två målformuleringar; att påvisa äldre personers behov av ett strukturerat hälsoprogram och att utarbeta indikatorer och kvalitetskriterier för äldres hälsa och en god vårdmiljö.

Hemsjukvård

Regeringen har startat en utredning som ska stödja landsting och kommuner i att överföra all hemsjukvård till kommunalt huvudmannaskap.

Vårdförbundet har medverkat i arbetsgruppen kring utredningen. Utgångspunkten har varit skriften "Tio punkter för en god och säker hemsjukvård" som utgavs 2010. Vårdförbundet Östergötland har under året arbetat i en så kallad ESKA-grupp (Entreprenörskap, Strategier, Kunskap, Auktorisering) med bland annat frågor om vårdval och kommunaliseringen av hemsjukvården. Man har också deltagit i en kommunal upphandlingsprocess.

Förändrad specialistutbildning huvudtema på Specialistsjuksköterskans dag

Specialistsjuksköterskans dag anordnades den 3 februari tillsammans med Svensk Sjuksköterskeförening och tidningen Dagens Medicin. Syftet med dagen var att diskutera en förändrad specialistutbildning för sjuksköterskor för att möta de behov som finns i verksamheterna. Specialistutbildning för sjuksköterskor har diskuterats flitigt i media under året och flera debattartiklar har publicerats.

Vårdförbundet i Västra Götaland bjöd, tillsammans med Svensk sjuksköterskeförening, in till en hearing om omvårdnadsforskningens betydelse för äldreomsorgens utveckling i syfte att synliggöra behovet av specialistkunskap i omvårdnad för en hälsofrämjande vård och omsorg av äldre.

Konferens om yrkesutbildning och specialistutbildning på initiativ av SSN

Under året har en arbetsgrupp undersökt hur man kan förbättra arbetssättet i organisationen Sjuksköterskors samarbete i Norden (SSN) för att bli mer proaktiv i förhållande till bland annat Nordiska ministerrådet. I samband med höstens styrelsemöte hölls också en konferens som handlade om både yrkesutbildningen till sjuksköterska och specialistutbildningarna samt de akademiska nivåerna utifrån de nordiska ländernas olika perspektiv.

Finanskrisen på agendan i Europa och världen

Den europeiska sjuksköterskeorganisationen (EFN) har diskuterat hur den ekonomiska krisen har påverkat sjuksköterskorna i de olika länderna. Sverige och Norge har varit de länder som hittills klarat sig bäst från arbetsmarknadskonsekvenser av det ekonomiska läget i Europa. Många andra länder har drabbats av nedskärningar och uppsägningar och även lönesänkningar för sjuksköterskor och barnmorskor.

I september genomfördes ett internationellt möte i ICNs regi i Stockholm. Det var nätverket

Workforce Forum med ett tjugotal deltagare från nio länder som träffades för att bland annat diskutera finanskrisens påverkan på arbetsmarknaden för sjuksköterskor och deras villkor. Man tittade också på konsekvenserna för vården. De flesta länderna rapporterade starka försämringsdrag generellt men i vissa delar fanns positiva drag. Mötet antog ett uttalande med rekommendationer, bland annat att regeringarna uppmanas ta sitt ansvar i att ta fram strategier och planer för en effektiv arbetskrafts- och budgetplanering och att fatta beslut som ska grundas på befolkningens behov och säker vård.

Resultat

Vi ser alltför många medlemmar som uttalar sig utifrån sin profession, men vi har fortfarande en bit kvar. Att Vårdförbundet inrättar ett etik- och ansvarsråd är ett viktigt steg för att förbättra organisationens möjligheter att stärka våra professioners identitet.

Under året har Vårdförbundet nått framgångar i att påtala såväl brist som behov av specialistkunskap. Att beskriva och agera i frågor som gäller den egna yrkesgruppens kunskap och kompetens är viktiga delar i en professionalisering. Exempelvis har flera kommuner och landsting insett betydelsen av att ha specialistsjuksköterskor i verksamheten och anställer nu också fler specialistutbildade sjuksköterskor. Speciellt har vikten av specialistsjuksköterskor inom äldreomsorgen uppmärksammats inför kommunaliseringen av hemsjukvården. Många lokala avdelningar har haft överläggningar med arbetsgivarna om betalad specialistutbildning och i några fall har detta blivit verklighet.

Differentieringen mellan specialist/funktionsutbildade och allmänutbildade har blivit en naturlig del i många kommuners lönerrevision. Vissa arbetsplatser arbetar nu mer aktivt för att få till en lönedifferentiering och värdering av specialistkunskap som gynnar verksamheten. Flera kommunala arbetsgivare har infört fasta lönepåslag efter genomförd specialistutbildning.

Vårdförbundet har oftare en självklar roll vid förändring av verksamheter. Att regelbundet möta olika arbetsgivare i länen har medfört att Vårdförbundets åsikter tas tillvara i många sammanhang, vid exempelvis omorganisationer, medbestämmandefrågor och verksamhetsövergångar.

Avtalsarbete och avtalsutveckling

Avtal är ett av flera sätt att åstadkomma en värderingsförändring. De avtal vi tecknar ska skapa förutsättningar för inflytande på arbetsplatsen, hälsosamma arbetstider, kompetensutveckling och en lön som baseras på kunskap, kompetens, erfarenhet och resultat.

Avtal och avtalsutveckling

Vårdförbundets mål för lönearbetet finns samlade i det idépolitiska dokumentet "Nationella mål för lönearbetet" och gäller för samtliga avtal. De nationella målen för lönearbetet har tillsammans med det idépolitiska dokumentet "Nya tider" varit en god grund för det konkreta avtalsarbetet. Vi har samlat oss oavsett avtalsområde och det finns tydliga mål för vad vi vill åstadkomma.

Utveckling av det interna arbetet under och efter avtalsarbetet

Avtalsbloggen

För att sprida kunskap och skapa delaktighet startade Vårdförbundets chefsförhandlare en blogg som följde och beskrev det som hände under förhandlingarna med SKL som pågick från mitten av januari till den 6 april när avtalet skrevs under.

Dialog inför nytt avtal

Under tiden som förhandlingarna med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) pågick fördes en dialog på regionala mötesplatser på fem olika ställen i landet. Förbundsrådet var också ett självklart forum för dialog under förhandlings-

arbetet. Innan avtalskongressen sa ja till det nya avtalet genomförde förbundsstyrelsen ett intensivt informationsarbete och besökte förtroendevalda i avdelningarna för att beskriva och tydliggöra innehållet i det nya avtalet med Sveriges Kommuner och Landsting.

Informationsturné

Några intensiva veckor efter att avtalet var klart genomförde förhandlingarna en turné i landet och informerade om det nya avtalet. I ett antal möten träffade förhandlingarna cirka 1 000 förtroendevalda.

Specialistkunskapsprojekt

Efter beslut på den extrakongress som tog ställning till avtalet med SKL startade förbundsstyrelsen ett projekt vars syfte är att konkretisera vad Vårdförbundet menar med specialistkunskap som ett stöd för arbete med den lokala löneprocessen. I projektgruppen finns alla fyra yrkesgrupperna och olika verksamhetsområden representerade, gruppen har en bra geografisk spridning och tre avdelningsstyrelseledamöter ingår. Frågeställningarna som ska genomlysas utifrån arbetsplatsens behov är följande:

- Arbetsorganisationen är nyckeln till löneutveckling. Vilka mål har arbetsplatsen med sin verksamhet? Vilken specialistkunskap behövs och hur många ska ha en specifik specialistkunskap? Hur ska individen kunna skaffa sig den specialistkunskap som behövs?

- Specialistkunskapen ingår i löneprocessen utifrån löneavtalet. Chefen är nyckelperson för att bedöma vilken specialistkunskap som behövs, för verksamhetsutveckling och för att bedöma om individen har rätt specialistkunskap. Hur ska Vårdförbundet medverka till utveckling av chefsrollen i löneprocessen?

Specialistkunskap är en av flera delar i löneavtalet för att nå en ökad lönedifferentiering. Vissa verksamheter har specialistkunskap från en specialistutbildning som baskrav, andra verksamheter kräver specialistkunskap för en specialistfunktion/befattning. Vad som är specialistkunskap avgörs på arbetsplatsen.

Det finns en önskan om ett fortsatt fördjupat arbete utifrån idén om vårdens ledarskap och chefs arena. Att ta fram idéer för att få de bästa förutsättningarna för det goda resultatet i vårdmötet samt att peka på olika möjligheter för chefen, att utifrån vårdtagarens behov, formulera behovet av kunskap och specialistkunskap.

Avtal med Sveriges Kommuner och Landsting, regioner och Pacta

Under 2011 har ett nytt avtal, HÖK 11, tecknats för avtalsområdet Sveriges Kommuner och Landsting och Arbetsgivarförbundet Pacta.

Avtalet sträcker sig över en period av två plus två år med möjlighet till uppsägning den 31 oktober 2012. Avtalet är inte nivåbestämt. Vårdförbundets yrkande fokuserade på tre frågor, specialistkunskap, hälsosam arbetstid och lokal lönebildning. En integrerad löneprocess är en del av samverkan på arbetsplatsen. Medarbetarna måste vara involverade i och ha inflytande över verksamhetens mål, kvalitet och resultat. Här har första linjeförstaren och verksamhetschefen en viktig roll. Alla medarbetare skapar utrymme för löneökningar genom att bidra med sin kunskap. Resultatet av medarbetarnas kunskap och erfarenhet ska ligga till grund för en ökad lönespridning och ge löneutveckling hela livet. Avtalet har därför en skrivning om arbetsgivarens ansvar för att åstadkomma en önskvärd lönestruktur.

I arbetet inför yrkandet 2011 tryckte Vårdförbundet på vikten av att specialistkunskap måste tydliggöras som en del i lönebildningen. Avtalet har

därför också en skrivning om att parterna ska föra en kontinuerlig dialog med syfte att gemensamt verka för att grundutbildning och specialisering på ett bättre sätt svarar upp mot behoven av kunskap och kompetens inom hälso- och sjukvården. En arbetsgrupp har tillsatts som arbetar med frågan.

Arbetet med hälsosamma arbetstider

Yrkandet för avtal 2011 innehöll yrkande om en särskild bestämmelse om arbetstid för vård och omsorg; att det ska finnas tid återhämtning och omställning i samband med nattarbete, att jour och beredskap ska anses vara en del av den ordinarie arbetstiden och att särskilda ersättningar ska följa lönen.

Inte heller i år fick Vårdförbundet gehör för dessa så viktiga bestämmelser. Det blev dock en protokollsanteckning om att det är av vikt ur såväl verksamhetens som den enskilda arbetstagarens perspektiv att arbetstidsförläggningen utformas på ett långsiktigt och hållbart sätt, särskilt vad avser nattarbete. Parterna är därför överens om att ta del av erfarenheterna av arbetet med verksamhetsanpassad arbetstidsförläggning samt följa det fortsatta utvecklingsarbetet hos Västra Götaland, Region Skåne och Landstinget i Kalmar.

Arbete är på gång i Region Skåne och Landstinget i Kalmar att på utvalda enheter arbeta med verksamhetsanpassad arbetstid och behovet av nya bestämmelser för att klara kunskapsförsörjningen dygnet runt.

FAS

I samverkan med parterna inom kommuner och landsting har arbetet med att sprida nyheter kring avtalet FAS, Förnyelse - Arbetsmiljö - Samverkan fortsatt genom att informera via webb (www.fas.se) och ett digitalt nyhetsbrev.

Avtal för medlemmar i privat sektor

Inom vårdföretagarnas område valde vi att under 2010 säga upp samtliga avtal. Under vår och försommar 2011 tecknade vi nya avtal. Den största förändringen bestod i ett nytt icke-nivåbestämt löneavtal, som ändå innehåller ett utvecklat skydd för medlemmar i Vårdförbundet och bättre möjligheter att komma åt de företag som inte sköter löneprocessen på ett tillfredställande sätt. I övrigt innehöll avtalen utökat föräldraledighetstillägg, kompetensbilagor och uppjustering av särskilda ersättningar som OB och jour. Inom ambulans och företagshälsovård har vi inrättat arbetsgrupper som ska jobba vidare med arbetstidsfrågor.

Då vi tecknat ett helt nytt löneavtal gjorde Vårdförbundet och Vårdföretagarna en turné runt landet och berättade om avtalet för företagare, HR-personal, chefer, förtroendevalda och ombudsmän.

I samband med avtalsförhandlingarna hade vi inrättat referensgrupper för de fyra avtalen med Vårdföretagarna. Personerna som fanns i referensgrupperna var förtroendevalda inom eller hade bra inblick i den privata sektorn. Referensgrupperna hade en stödjande och rådgivande funktion i förhandlingsarbetet. Detta utvärderades och visade sig vara mycket uppskattat. I mars tecknades ett helt nytt centralt avtal med Svenska Flygbranschen och i juni reviderades avtalet med bemanningsföretagen.

Inom Kooperationens förhandlingsorganisation (KFO) har vi ett avtal om allmänna avtalsvillkor från och med den 1 juni 2010 och tillsvidare med en ömsesidig uppsägningstid om tre månader, löneavtalet som är inkluderat är icke-nivåbestämt.

KFS

Inom Svenska kyrkan förhandlar Vårdförbundet i förhandlingskoalitionen Jusek med förtecknade förbund. Vårdförbundet har ett avtal inom Svenska kyrkan som gäller från den 1 april 2011 till och med den 30 april 2012.

Avtal för medlemmar i statlig sektor

Vårdförbundet förhandlade i OFRs* regi ett tvåårigt avtal för medlemmar inom statlig sektor med giltighetstid från och med 1 oktober 2010 till och med den 30 september 2012. Avtalet är nivåbestämt och innebär en löneökning på 1,8 procent per år utan möjlighet till individavstämning. Löneprocessen hanteras som tidigare enligt en förhandlingsmodell som bestäms på lokal nivå.

*OFR

Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR) är en uppdragsstyrd förhandlings- och serviceorganisation för femton fackliga organisationer med medlemmar inom offentlig sektor. Vårdförbundet är ett av fackförbunden.

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Vårdförbundet, organisationsnummer 802001-5239, får härmed avge årsredovisning för år 2011.

Allmänt om verksamheten

Vårdförbundet är ett partipolitiskt obundet yrkesförbund med 111 669 medlemmar från fyra legitimerade yrken - sjuksköterskor, biomedicinska analytiker, barnmorskor och röntgensjuksköterskor. Förbundet arbetar för att förbättra medlemmarnas villkor i yrket och påverka utvecklingen i vården.

Verksamheten leds av en förbundsstyrelse nationellt och 21 lokala avdelningsstyrelser. Förbundet har 164 medarbetare.

Kongressen, opinionsbildning, förhandlingsverksamheten och arbetet med att skapa en organisation för medlemsrekrytering har varit viktiga aktiviteter under år 2011. Särskilda satsningar har genomförts bl a på en resursförstärkning för stöd till privatanställda medlemmar, ett nytt intranät, upphandling av en ny plattform för telefoni, medlemserbjudanden och miljödiplomering.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen

Vårdförbundets arbete bygger på stadgan, vision 2018 för hälsa och helhet och de strategier som kongressen fattat beslut om. Det finns nu också beslut om kvalitetskriterier för en framtida organisation.

De fyra strategierna och inriktning inför 2014 är:

- Vi väcker en genusdebatt om vårderingen av välfärdens kunskapsområden.
- Vi ska arbeta för att kompetensutveckling och specialistutbildning sker inom ramen för anställningen.
- Vi ska utveckla och använda kunskap om hälsoeffekter för en hälsosam vårdmiljö.
- För att uppnå en nollvision för vårdskador ska vi samarbeta med andra.

Extrakongressen, organisationsutveckling utifrån kvalitetskriterierna och medlemsrekrytering kommer att vara viktiga aktiviteter under år 2012. Särskilda satsningar sker bl a på en ny telefoni-plattform, en webbportal och utbildning för förtroendevalda.

Kongressen beslutade att Vårdförbundet inför huvudprincipen "en avgift" och att höja de lägsta inkomstnivåerna, detta innebär en intäktsminskning för år 2012. Vårdförbundets ekonomi bedöms fortfarande som stabil. Under 2012 kommer förbundet ha ökat fokus på kostnadsmedvetenhet. Lokalavdelningarna prognostiserar en ökning av antalet yrkesverksamma medlemmar med cirka 1 800 personer.

Miljöinformation

Under hösten 2010 genomfördes en miljöutredning där resor, energianvändning, leverantörer, inköp samt avfall identifierades som områden med störst miljöpåverkan inom Vårdförbundet. Med fokus på dessa områden, har en miljögrupp arbetat med ett antal förbättringsåtgärder vilket bland annat har lett till att en miljöpolicy för Vårdförbundet har antagits, att samtliga flygresor klimatkompenseras, att ett byte till el märkt med Bra Miljöval har genomförts och att resepolicyn samt upphandlings- och inköspolicyn har uppdaterats med miljöriktlinjer.

Den 27 maj 2011 genomfördes en miljörevision på nationella kansliet för att följa upp åtgärderna i handlingsplanen. Revisionen genomfördes av Miljöstegen som är godkända att dela ut miljödiplomet enligt Svensk Miljöbas. All dokumentation samt genomförda åtgärder godkändes och Vårdförbundet erhöll det första miljödiplomet som gäller fram till och med 2012-06-27. För år 2011 uppgick klimatkompensationen till 60 kkr.

Nyckeltal	2011	2010
Energi - el (kWh)	427 906*	496 000
Tjänsteresor med bil (anställda, mil)	14 549	19 700
Tjänsteresor med bil (förtroendevalda, mil)	75 893	74 050
Tåg (mil)	103 770	69 860
Flyg (mil)	172 077	122 560
Koldioxidutsläpp, flygresor (ton)	189	172

* Nytt avtal from 2011-07-01
exklusive avdelningar där el
inkluderas i hyran.

Kapitalförvaltning

Marknadsvärdet på finansiella placeringar minskade under året med 7 % (+12 %) och i förhållande till jämförelseindex med 4 %. Marknadsvärdet på finansiella placeringar uppgår 2011-12-31 till 559 595 kkr (619 319 kkr) att jämföra med det bokförda värdet 398 402 kkr (384 651 kkr). De aktierelaterade placeringarna minskade i värde med 21 procent (+27 %). Övervärdet i aktier och fonder uppgår vid årsskiftet till 161 193 kkr (234 668 kkr). Finansiella placeringar är fördelade till 60 procent i räntebärande- och till 40 procent i aktierelaterade produkter.

Finansiella kostnader och intäkter

En ny kapitalförvaltningspolicy fastställdes av förbundsstyrelsen i december 2011, vilket bl a innebär införande av en riskmodell med en kvantifierad risknivå och att minska förbundets aktieexponering.

Vårdförbundets finansnetto uppgick under perioden till 28 839 kkr (14 696 kkr). För 2011 är finansnettot högre än föregående år, ökningen beror främst på reavinster till följd av inlösen av aktiefonder uppgående till 11 888 kkr och ett högre räntenetto. Direktavkastningen på placerade tillgångar beräknas till 3 % (3 %).

Soliditeten visar det justerade egna kapitalet (eget kapital plus obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatteskuld) i förhållande till balansomslutningen.

Vårdförbundets balansomslutning

Per den 31 december 2011 uppgår Vårdförbundets balansomslutning till 464 276 kkr, vilket är en ökning med 22 935 kkr jämfört med samma tidpunkt föregående år. Ökningen avser främst finansiella anläggningstillgångar.

Tillgångar

Omsättningstillgångarna och de materiella anläggningstillgångarna ligger på samma nivå som föregående år. De finansiella anläggningstillgångarna har ökat med 23 547 kkr, vilket i huvudsak hänförs till köp av två lägenheter i Stockholm (10 099 kkr) och ökade tillgångar i räntebärande papper.

Eget kapital och skulder

Det egna kapitalet har ökat med 20 279 kkr i jämförelse med 2010, vilket är en följd av periodens resultat. Enligt förbundsstyrelsens beslut 27 januari 2012 avsätts 8 345 kkr av balanserat resultat till ändamålsbestämda medel för förbundsstyrelsen att disponera i syfte att hålla medlemsavgiften på stabil nivå. Enligt kongressens beslut år 2011 avsätts totalt 150 000 kkr av eget kapital för konfliktfonden. Trygghetsfonden uppgår till 8 725 kkr per den 31 december 2011, vilket är en ökning med 246 kkr jämfört med föregående år.

Kortfristiga skulder har ökat med 2 410 kkr. Interimsskulder har ökat med 2 929 kkr jämfört med bokslut 2010, vilket hänförs till bättre periodiseringsrutiner.

Nyckeltal	2011	2010	2009	2008	2007
Soliditet	90 %	90 %	90 %	89 %	90 %
Resultat från verksamheten (kkr)	804	17 709	21 455	-70 189	-8 745
Medlemsantal	111 669	111 724	110 503	110 453	108 059

Resultat löpande verksamhet

Resultatet för verksamheten uppgår till 804 kkr vilket är en försämring med 16 905 kkr jämfört med föregående år. Förändringen hänförs i all väsentlighet till ökade personalkostnader samt ökade kostnader för förtroendevalda, resor, kurser och konferenser.

Resultatet efter finansnetto uppgår till 29 643 kkr (32 405 kkr). Resultatet från finansiella poster är 14 143 kkr högre än föregående år, vilket i huvudsak hänförs till reavinster om 11 887 kkr.

Intäkter

Verksamhetens intäkter för 2011 uppgår till 274 333 kkr, vilket är en minskning med 3 377 kkr jämfört med 2010, vilket i huvudsak hänförs till minskade externa bidrag.

Medlemsavgifter

Årets medlemsintäkter uppgår till 263 574 kkr, vilket ligger i nivå med år 2010.

Det totala antalet medlemmar ökade med 55 personer till 111 669 under 2011. Det är endast medlemskategorierna pensionärer och studenter som har ökat i antal. Pensionärerna ökade med 5,1 % till 8 700 personer och studenterna ökade med 3,9 % till 8 581 personer.

Antalet yrkesverksamma medlemmar (anställd förhandlingsbar) minskade med 732 personer till 91 541 (-0,8 %). De yrkesgrupper som minskade mest var biomedicinska analytiker med 5,5 % och barnmorskor med 2,5 %. Antalet sjuksköterskor minskade med 0,3 % och röntgensjuksköterskorna minskade med 0,9 %.

Kostnader

Kostnaderna för verksamheten uppgick till 273 529 kkr, vilket är en ökning med 13 528 kkr i jämförelse med 2010. Förändringen hänförs i huvudsak till ökade personalkostnader och ökade kostnader för kongresser. Antalet förtroendevalda som någon gång under året har fått ersättning för förlorad arbetsförtjänst genom Vårdförbundet uppgick per den 31 december till 413 personer, vilket är en ökning med 155 personer jämfört med föregående år. Ökningen hänförs i huvudsak till kongressen.

Vårdförbundet har haft minskade konsultkostnader avseende särskilda satsningar under år 2010, Vårdtåget och kommunikationsstrategin.

Avskrivningar

Periodens avskrivningar av anläggningstillgångar är 1 571 kkr, vilket ligger i nivå med år 2010.

Personalkostnader

Personalkostnaderna har ökat med 14 327 kkr jämfört med föregående år, varav 7 048 kkr avser ökade lönekostnader till följd av tidskompensation i samband med nytt kollektivavtal som började gälla 1 januari 2011. Därutöver har förbundet haft ökade kostnader för övergångslösningar och ökade rekryteringskostnader.

Personalekonomiskt bokslut

Medarbetare i siffror

Vårdförbundets organisation omfattar 164 heltidsanställda fördelade med 91 heltidsanställda på nationella kansliet och 73 heltidsanställda lokalt. Totalt 77 % av de anställda är kvinnor och 23 % är män. Medelåldern är 49 år.

Vårdförbundet har haft två utbildningar under året - en ombudsmannautbildning och funktionsdagar för KOMET- och ekonomiadministratörer. Under 2011 genomfördes medarbetardagar den 19-20 oktober med fokus på stress och framtidsdiskussioner utifrån kvalitetskriterierna.

Vårdförbundet har en genomsnittlig sjukfrånvaro på 2,5 % vilket ligger under genomsnittet för en organisation av denna storlek. Långtidssjukfrånvaron har ökat och uppgår till 37,5 % av den totala sjukfrånvaron 2011. Förändringen hänförs till ett fåtal personer som ökat sin sjukfrånvaro jämfört med 2010.

Löner och arvoden för förbundsordförande och vice ordförande

Vårdförbundets ordförande Sineva Ribeiro som tillträdde vid kongressen 2011, har efter tillträde erhållit lön och arvoden år 2011 enligt följande:

Månadslön	80 000 kr
Arvode TCO	6 643 kr
Arvode SBU (Statens Beredning för medicinsk Utvärdering)	10 000 kr

Ordförande och vice ordförande omfattas inte av lagen om anställningsskydd. Enligt anställningsavtal har ordföranden följande villkor:

Om ordförande avgår på annan grund än egen uppsägning före mandatperiodens utgång år 2014 eller vid kongressen år 2014, ska Vårdförbundet utbetala ett belopp som motsvarar 18 månadslöner. Övergår hon under tid då ersättning utgår till annan verksamhet eller till verksamhet i egen rörelse ska lön eller ersättning eller uppdrag avräknas från det belopp som Vårdförbundet är skyldigt att betala ut.

Vårdförbundets vice ordförande Pia Arndorff som tillträdde vid kongressen 2011 har under år 2011 erhållit arvoden enligt följande:

Månadsarvode: (motsvarande ett prisbasbelopp)	42 800 kr
Arvode TCO	2 026 kr

Vårdförbundets vice ordförande Anna Andersson som tillträdde vid kongressen 2011 har under år 2011 erhållit arvoden enligt följande:

Månadsarvode: (motsvarande ett prisbasbelopp)	42 800 kr
Arvode TCO	2 026 kr

Om vice ordförande avgår på annan grund än egen uppsägning före mandatperiodens utgång år 2014 eller vid kongressen år 2014, ska Vårdförbundet utbetala ett belopp som motsvarar 6 månadslöner. Övergår de under tid då ersättning utgår till annan verksamhet eller till verksamhet i egen rörelse ska lön eller ersättning eller uppdrag avräknas från det belopp som Vårdförbundet är skyldig att betala ut.

Vad beträffar Vårdförbundets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Resultaträkning

Belopp i kkr	Not	2011-01-01-2011-12-31	2010-01-01-2010-12-31
Medlemsintäkter	2	263 574	263 390
Erhållna bidrag		1 429	3 863
Nettoomsättning	3	9 330	10 457
Summa intäkter		274 333	277 710
Rörelsens kostnader			
Administrativa kostnader	4,5	-79 066	-85 970
Reklam och PR		-6 277	-6 553
Resor, kurser och konferenser		-41 639	-37 254
Personalkostnader	1	-112 255	-97 928
Ersättning till förtroendevalda		-15 566	-13 549
Avgifter och bidrag till andra organisationer		-17 155	-16 931
Avskrivningar	6	-1 571	-1 816
Resultat från verksamheten		804	17 709
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar	7	26 538	14 021
Ränteintäkter och liknande resultatposter	8	2 391	1 091
Räntekostnader och liknande resultatposter	9	-90	-416
Resultat från finansiella poster		28 839	14 696
Resultat efter finansiella poster		29 643	32 405
Förändring av periodiseringsfond	10	-	3 468
Resultat före skatt		29 643	35 873
Skatt på årets resultat	11	-9 363	-6 676
ÅRETS RESULTAT		20 280	29 197

Balansräkning

Belopp i kkr	Not	2011-12-31	2010-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	12	16 351	16 239
Inventarier, verktyg och installationer	13	3 757	3 827
		20 108	20 066
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i bostadsrättsföreningar		10 469	370
Andelar i koncernföretag	14	-	200
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	398 402	384 651
Andra långfristiga fordringar		1 592	1 695
		410 463	386 916
Summa anläggningstillgångar		430 571	406 982
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager mm</i>			
Varulager PR-produkter		4 774	4 048
		4 774	4 048
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Fordran Medlemsavgifter		4 634	4 574
Kundfordringar		1 233	878
Fordringar hos koncernföretag		182	-337
Skattefordringar		132	3 849
Övriga fordringar		278	85
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	4 974	5 502
		11 433	14 551
Kassa och bank	17	17 498	15 760
Summa omsättningstillgångar		33 705	34 359
SUMMA TILLGÅNGAR		464 276	441 341

Balansräkning

Belopp i kkr	Not	2011-12-31	2010-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Konfliktfond	18	150 000	150 000
		150 000	150 000
Ändamålsbestämda medel		23 900	15 555
		23 900	15 555
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		215 489	194 638
Årets resultat		20 280	29 197
		235 769	223 835
Summa eget kapital		409 669	389 390
<i>Obeskattade reserver</i>			
Periodiseringsfonder	19	8 992	8 992
		8 992	8 992
<i>Avsättningar</i>			
Trygghetsfond	20	8 725	8 479
		8 725	8 479
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Skuld medlemsavgifter		472	422
Leverantörsskulder		13 498	15 189
Skatteskulder		210	1 440
Övriga skulder		2 634	1 998
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	20 076	15 431
		36 890	34 480
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		464 276	441 341
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser			
<i>Ansvarsförbindelser</i>			
<i>Ansvarsförbindelser</i>			
Garantiåtaganden TCO		45 771	46 137
Summa		45 771	46 137

Kassaflödesanalys

Belopp i kkr	2011-01-01 2011-12-31	2010-01-01 2010-12-31
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	29 643	32 405
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	-10 071	2 319
	19 572	34 724
Betald skatt	-6 876	-10 008
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	12 696	24 716
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>		
Ökning(-)/Minskning (+) av varulager	-726	-4 048
Ökning(-)/Minskning (+) av rörelsefordringar	-600	678
Ökning(+)/Minskning (-) av rörelseskulder	3 640	3 191
Kassaflöde från den löpande verksamheten	15 010	24 537
<i>Investeringsverksamheten</i>		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-1 612	-1 331
Förvärv av finansiella tillgångar	-115 819	-212 240
Avyttring av finansiella tillgångar	104 159	192 075
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-13 272	-21 496
Årets kassaflöde	1 738	3 041
Likvida medel vid årets början	15 760	12 719
Likvida medel vid årets slut	17 498	15 760

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR TILL KASSAFLÖDESANALYS		
Belopp i kkr	2011-01-01- 2011-12-31	2010-01-01- 2010-12-31
Betalda räntor och erhållen utdelning		
Erhållen utdelning	14 650	13 872
Erhållen ränta	1 620	652
Erlagd ränta	90	416
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet m m		
Av- och nedskrivningar av tillgångar	1 571	1 816
Rearesultat avyttring av finansiella anläggningstillgångar	-11 888	-
Överföring till trygghetsfonden	246	503
	-10 071	2 319

Redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i kkr om inget annat anges.

Allmänna redovisningsprinciper

Bokslutet har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

Dotterbolaget Vårdförbundet Service AB har likviderats under året.

Från år 2011 redovisas andelar i bostadsrättsföreningar under finansiella tillgångar, vilket tidigare redovisades under materiella anläggningstillgångar, 2010 års värden är justerade för denna ändring.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Fordringar

Fordringar är upptagna enligt nominellt belopp efter bedömd förlustrisk.

Skulder

Periodisering av utbetalning av ersättning för förtroendeuppdrag görs inte.

Varulager

Varulagret är upptaget till inköpspris inklusive moms efter avdrag för inkurans. När varor i lagret säljs redovisas värdet för dessa varor som en kostnad i den period då motsvarande intäkt redovisas.

Avskrivningsprinciper för anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad ekonomisk livslängd. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade livslängd. Nedskrivning sker vid bestående värdenedgång. Beloppsgränsen för vad som ska anses som förbrukningsinventarier uppgår till ½ basbelopp vilket motsvarar 21 400 kr år 2011.

Följande avskrivningstider har tillämpats:

Anläggningstillgångar	År
Materiella anläggningstillgångar:	
- Byggnader	50 år
- Ny-, till- och ombyggnad	30 år
- Ny-, till- och ombyggnad i andras fastigheter	resterande kontraktstid
- Inventarier, verktyg och installationer	3-5 år

Likvida placeringar

Likvida placeringar värderas i enlighet med årsredovisningslagen till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet.

Noter

Not 1 Anställda och personalkostnader

<i>Medelantalet anställda</i>	2011	2010
Nationella kansliet	91	85
varav män	25 %	29 %
Lokalt	73	78
varav män	21 %	18 %
Summa	164	163
varav män	23 %	24 %

<i>Löner, andra ersättningar och sociala kostnader</i>	2011	2010
Förbundsstyrelse maj 2011	1 951	2 038
Övriga anställda	68 505	60 822
Summa	70 456	62 860
Sociala kostnader	38 838	34 973
(varav pensionskostnader)	12 288	11 204

<i>Sjukfrånvaro</i>	2011	2010
Total sjukfrånvaro som en andel av brutto arbetstid	2,5 %	2,1 %
Andel av den totala sjukfrånvaron som avser sammanhängande sjukfrånvaro mer än 14 dagar	37,5 %	26,8 %
Sjukfrånvaron fördelad efter kön:		
Män	2,9 %	1,3 %
Kvinnor	2,3 %	2,4 %
Sjukfrånvaron fördelad efter ålderskategori:		
Andel anställda under 30 år är för få för att ta med i uppställningen		
30-49 år	2,7 %	2,1 %
50 år eller äldre	2,3 %	2,2 %

Not 2 Medlemsintäkter

<i>Medlemsintäkter fördelade på olika grupper</i>	2011	2010
Aktiva medlemmar	261 621	261 490
Studerandemedlemmar	420	413
Pensionärsmedlemmar	1 533	1 487
Summa	263 574	263 390

Not 3 Nettoomsättning	2011	2010
<i>Intäkter per väsentligt intäktsslag</i>		
Försäljning av tjänster	1 027	586
PR-material och böcker	338	1 416
Prenumerationstjänster	140	154
Annonsintäkter	6 998	6 198
Skadestånd	743	1 812
Övrigt	84	291
Summa	9 330	10 457

Not 4 Administrativa kostnader	2011	2010
Konfliktersättning till medlemmar	-	-3
Hyreskostnader inkl garage	10 472	10 381
Övriga fastighetskostnader	5 334	6 169
Förbrukningsartiklar och inventarier	2 756	1 718
Köp av tjänster mm	27 574	34 560
Telefon, mobil och IT	12 938	10 667
Övrigt	19 992	22 478
Summa	79 066	85 970

Not 5 Leasingavgifter	2011	2010
Leasingavgifter exkl. lokalhyror	1 297	1 675
Summa	1 297	1 675

Leasingavtal avseende kopiatorer (MFP) uppgår till ett resterande värde av 653 kkr som löper t o m 2013.

Not 6 Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	2011	2010
Byggnader och mark	516	505
Nedlagda kostnader på annans fastighet	-	246
Inventarier, verktyg och installationer	1 055	1 065
Summa	1 571	1 816

Not 7 Resultat från värdepapper och fordringar	2011	2010
Utdelning	14 650	14 021
Realisationsvinst	11 888	-
Summa	26 538	14 021

Not 8 Ränteintäkter och liknande resultatposter		
	2011	2010
Ränteintäkter, övriga	2 391	1 091
Summa	2 391	1 091

Not 9 Räntekostnader och liknande resultatposter		
	2011	2010
Räntekostnader, övriga	-90	-416
Summa	-90	-416

Not 10 Förändring av periodiseringsfond		
	2011	2010
Återföring av periodiseringsfond	-	3 468
Summa	-	3 468

Not 11 Skatt på årets resultat		
	2011	2010
Aktuell skatt	9 363	6 676
Summa inkomstskatt	9 363	6 676

Not 12 Byggnader och mark		
	2011	2010
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	22 975	22 975
-Nyanskaffningar	628	
	23 603	22 975
Akkumulerade avskrivningar enligt plan:		
-Vid årets början	-6 735	-6 231
-Årets avskrivning enligt plan	-517	-505
	-7 252	-6 736
Redovisat värde vid årets slut	16 351	16 239
Taxeringsvärde byggnader:	43 000	43 000
Taxeringsvärde mark:	31 000	31 000
	74 000	74 000

Not 13 Inventarier, verktyg och installationer		
	2011	2010
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	27 085	21 706
-Nyanskaffningar	-3 065	1 330
	24 020	23 036
Akkumulerade avskrivningar enligt plan:		
-Vid årets början	-19 209	-18 144
-Årets avskrivning enligt plan enligt anskaffningsvärden	-1 054	-1 065
	-20 263	-19 209
Redovisat värde vid årets slut	3 757	3 827

Not 14 Andelar i koncernföretag		
	2011	2010
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	-	200
Redovisat värde vid årets slut	-	200

Not 15 Andra långfristiga värdepappersinnehav		
	2011	2010
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	384 651	364 385
-Tillkommande tillgångar	101 771	212 240
-Avgående tillgångar	-88 020	-191 974
Redovisat värde vid årets slut	398 402	384 651

Noterade andelar

	Redovisat värde	Marknadsvärde
Börsnoterade aktier	223	1 309
Aktiefonder	82 688	211 486
Blandfonder	90 951	124 120
Räntefonder	224 540	222 680
	398 402	559 595

Not 16 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
	2011	2010
Förutbetalda hyror	2 653	2 754
Upplupna räntor	771	439
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 551	2 309
	4 975	5 502

Not 17 Kassa och Bank		
	2011	2010
Kontantkassor	51	51
Depåmedel	12 978	63
Övriga bankmedel	4 469	15 646
	17 498	15 760

Vårdförbundet har en beviljad men ej utnyttjad checkkredit motsvarande 5 000 kkr.

Not 18 Eget kapital					
	Konfliktfond	Ändamåls- bestämda medel	Balanserad vinst	Årets resultat	Summa eget kapital
<i>Årets förändringar av eget kapital</i>					
Belopp vid årets ingång	150 000	15 555	194 638	29 197	389 389
Disp. av balanserat resultat		8 345	-8 345		
Disp. av föregående års resultat			29 196	-29 197	
Årets resultat				20 280	20 280
Belopp vid årets utgång	150 000	23 900	215 489	20 280	409 669

Not 19 Periodiseringsfonder		
	2011	2010
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2009	8 992	8 992
	8 992	8 992

Av periodiseringsfonder utgör 2 365 kkr (2 365 kkr) uppskjuten skatt.

Not 20 Trygghetsfond		
Avsättning att användas för olika anpassningsåtgärder som kan vara aktuella exempelvis vid omorganisation och flytt av verksamhet.		
	2011	2010
Avsättning vid årets ingång	8 479	7 976
Årets avsättning	757	503
Under året utnyttjad del	-511	
	8 725	8 479

Not 21 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
	2011	2010
Upplupna personalkostnader	11 439	10 114
Upplupen löneskatt	3 047	2 655
LO-TCO rättsskydd	460	413
Övriga poster	5 130	2 249
	20 076	15 431

Stockholm den 7 mars 2012

Sineva Ribeiro
Styrelseordförande

Anna Andersson
Linda Eklund
Ann Johansson
Johan Larson
Jani´ Stjernström

Pia Arndorff
Mariannne Hiller
Katarina Johansson
Ulrika Nilsson
Annika Wåhlin

Vår revisionsberättelse har avgivits den 7 mars 2012

Lars Olov Stéen
Auktoriserad revisor
Ernst & Young

Helen Esping
Förtroendevald revisor

Katarina Kullenberg-Åke
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Till kongressen i Vårdförbundet, org.nr. 802001-5239

Vi har reviderat årsredovisningen för Vårdförbundet för år 2011.

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Auktoriserad revisor har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Förtroendevald revisor har utfört revisionen enligt god revisionssed för förtroendevalda revisorer i Sverige.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur förbundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovis-

ningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även reviderat styrelsens förvaltning av Vårdförbundet för år 2011.

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om styrelsens förvaltning på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om förvaltningen har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i förbundet för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelseledamöterna har inte handlat i strid med förbundets stadgar. Vi tillstyrker att kongressen beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Vår revisionsberättelse har avgivits den 7 mars 2012

Lars Olov Stéen
Auktoriserad revisor
Ernst & Young

Helen Esping
Förtroendevald revisor

Katarina Kullenberg-Åke
Förtroendevald revisor

Medlemmar i Vårdförbundet arbetar för en säker vård.
Vi är 110 000 sjuksköterskor, barnmorskor, biomedicinska analytiker
och röntgensjuksköterskor som utvecklar vården för dig som individ.
Från sjukdom och diagnos till hälsa och helhet.

Adolf Fredriks Kyrkogata 11
Box 3260, 103 65 Stockholm
Tel: 08-14 77 00

www.vardforbundet.se